

314/1920, t. j. pokud nejsou určeny k zapra-
vení nákladů na veřejné služby, naproti tomu
na hodnotu výhod jiných, jako na př. rozdíl
v ceně režijního uhlí poskytovaného železnič-
nímu zaměstnanci (Vážný 1694) a t. p.

Z výpočtu platu pro zjištění existenčního
minima vyloučeny jsou již podle znění § 3
zák. 314/1920 přídavky drahotní poskytované
zaměstnancům vzhledem k mimořádným dra-
hotním poměrům vyvolaným válkou, jakož
i platy peněžité nebo naturální, určené k ná-
hradě nákladů veřejné služby. Sem patří po-
dle judikatury na př. úkolové nadvýdělky a
vyrovnací přídavky železničních zaměstnanců
(Vážný 8694), přídavek zahraniční služby
úředníků zahraničního ministerstva (Vážný
9840), administrativní srážky státních za-
městnanců (Vážný 9965), platové přídavky
podle § 67 vl. n. 15/1927 (Vážný 9965) atd.

Z názoru nejvyššího soudu projeveného
v citovaném judikátu Váž. 14.703 a z judikátů
ostatních, které se sice vztahují skoro vesměs
k obstavení exekučnímu, jež však per analo-

giam lze rozhodně použítí, vyplývá, že
splatný plat (mzda) musí býtí za-
městnanci vyplacen, při nejmen-
ším do výše existenčního minima,
bez ohledu na to, má-li zaměstna-
vatel proti zaměstnanci splatné,
nebo dokonce vykonatelné pohle-
dávky z jakéhokoli titulu. § 1438
o. z. o. použítí lze tudíž při výplatě platů a
mezd pro pohledávky zaměstnavatelů za za-
městnanci jediné s omezením zák. 314/1920 ve
znění zák. č. 177/1924. Má-li proto zaměstna-
vatel proti zaměstnanci nějaké pohledávky,
které chce srážeti s jeho pevného platu (ne
ovšem se služební záruky), může to sice učí-
niti, musí však vypočítati souhrn čistých roč-
ních platů zaměstnancových podle zásad výše
uvedených. Teprve přesahují-li tyto platy
existenční minimum podle zák. 314/1920, může
zaměstnavatel konati srážky, a to jen potud,
pokud existenční minimum, připadající na ob-
dobí, za které mzda smluvena, je těmito sráž-
kami nedotčeno.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151. 2127.

Služební poměr vzniká i bez formální smlouvy
již tím, že zaměstnanec se dal k dispozici zaměst-
navateli, který s ním disponoval tak, že mu při-
kazoval práci. (Rozh. nejv. soudu z 18. II. 1936,
Rv III 949/35, Váž. obč. 14.964, Úr. sb. 2481.)

(Důvody viz u č. 2162 »Prac. práva«.)

§ 1151. 2128.

Nejde o služební poměr v případě, keď obchodný
zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným
obchodníkom a nedostal sa čo do činnosti, ktorá
mu bola smlouvou určená, do pomeru podriadenos-
ti k druhej smluvnej strane. (Rozh. nejv. soudu
z 25. II. 1936, Rv III 1045/35, Úr. sb. 2502.)

Nejde o služební poměr, keď obchodný zástup-
ca (aj podľa smluvy) zostal samostatným ob-
chodníkom a po stránke svojej činnosti, smlouvou
mu určenej, nedostal sa so spolusmluvníkom do
pomeru podriadenosti.

Žalobník vo svojej dovolacej žiadosti sám prí-
zvukuje, že práce, za ktoré požaduje províziu,
vykonal »ako vedľajšie zamestnanie a pri tom
prevádzoval aj samostatný obchod«, ďalej, že na
sjednaní obchodov na predaj piva a liehu pre ža-
lovaného »pracoval« až do toho času, kým ne-
vstúpil »do definitívneho služebného pomeru k
žalovanému«. Keďže však aj podľa dovolacej žia-
dosti uplatňuje žalobník nárok na províziu za
dobu, po ktorú bol ešte samostatným obchodní-
kom a v ktorej ešte služebný poměr medzi ním
a žalovaným nevznikol, správne je stanovisko
súdu odvolacieho, že dotyčne žalobného nároku
na túto províziu nejde o pohľadávku zo služeb-
ného pomeru, a bez porušenia formálneho práva
bol preto spor dotyčne tejto pohľadávky zasta-
vený.

§ 1151. 2129.

Smlouva, kterou se smluvník zavázal vykonávat
práce pro spolusmluvníka jeho a jím (spolu-
smluvníkem) placenými dělníky v řádné pracovní
době za zvláště stanovenou odměnu (podle váhy
zpracovaného materiálu), jest smlouvou pracovní
a nikoli smlouvou o dílo. (Rozh. nejv. soudu z 10.
III. 1936, Rv III 21/36, Úr. sb. 2532.)

(Důvody viz u č. 2160 »Prac. práva«.)

§ 1151. 2130.

Smlouva služební, již byl zaměstnanec ustanoven
v podniku zaměstnavatelově vrchním číšníkem na
zpropitné a se zavázal, že bude ze svých příjmů
příplácti na ostatní číšníky a kupovati noviny,
nepříčí se dobrým mravům. (Rozh. nejv. soudu
ze dne 19. XII. 1935, Rv I 1752/35, Váž. obč.
14.796.)

Smlouva stran, kterou byl žalobce ustanoven
v podniku žalovaného vrchním číšníkem a se za-
vázal, že bude ze svých příjmů příplácti na
ostatní číšníky a kupovati noviny, nepříčí se
dobrým mravům. Strany uzavřely smlouvu slu-
žební, pro niž podle § 6 zák. čís. 20/10 ř. z. pla-
tila smluvní volnost. Podle pravé podstaty ujed-
nané smlouvy měl plat žalobcův mimo stravu
záležitosti ve zpropitném, jež jako vrchní číšník
obdržel od hostů, ale nepatřilo mu celé zpropit-
né, nýbrž jen část, jež mu zůstala po srážce po-
dílu spoluzaměstnaných číšníků na zpropitném,
a částky vydané na noviny a zápalky. Částky,
připadající na ostatní číšníky na zpropitném,
přijímal žalobce ve skutečnosti jen místo zúčast-
něných spoluzaměstnanců a pro ně. Takové
ujednání nepřičilo se dobrým mravům.

§ 1154. 2131.

Nenamítal-li zaměstnanec ničeho proti vypláčení
úkolové mzdy vyšší, než byla jeho dosavadní tý-

denní mzda i s podílem na zisku, nemůže požadovati zvláště tento podíl na zisku. (Rozh. nejv. soudu z 30. I. 1936, Rv II 844/35, Váž. obč. 14.908.)

Pokud jde o ušlý podíl na zisku 8.500 Kč, vytýká dovolatel mylné právní posouzení věci (§ 503, čís. 4, c. ř. s.), pokud odvolací soud dospěl k závěru, že v druhém období zaměstnání žalobcova v roce 1933 došlo ke změně ujednání o odměně. Dovolatel zastává názor, že nemohl mlčky uzavřít novou smlouvu, že platilo dále ustanovení původní smlouvy o placení podílu na zisku. Leč dovolatel doznává i v odvolání, že v druhém období dostával po mnoho týdnů mzdu úkolovou, a nenapadá zjištění odvolacího soudu, že proti úkolové mzdě nečinil žádných námitek, ani zjištění, že tato úkolová mzda byla vyšší než dřívější i s podílem na zisku, který mu byl spolu vyplácen týdně. Tímto jednáním mlčky, ale poznatelně (§ 863 v. obč. zák.) došlo ke změně ujednání platového v ten způsob, že žalobce místo původního pevného platu a zvláštní odměny za účast na zisku dostával plat úkolový a nemá kromě úkolového platu ještě nárok na podíl na zisku.

§ 1162 b). 2132.

Zaměstnanec předčasně propuštěný ze zaměstnání může žádati na zaměstnavateli, aby mu nahradil, co vynaložil na pojistném, aby si zachoval výhody sociálního pojištění. (Rozh. nejv. soudu z 8. XII. 1935, Rv I 1097/35, Váž. obč. 14.681.)

Kdyby soud dospěl k závěru, že žalovaná žalobce předčasně ze služby propustila a že zavini-la tím zároveň, že žalobce předčasně (před řádným uplynutím služebního poměru) pozbyl i výhod sociálního pojištění, jemuž povinné podléhal, ani žalovaná, ač byla smluvně k tomu povinna, — jak zjištěno — příspěvky k tomuto pojištění již nezapravila, mohl by žalobce žádati náhradu škody (§ 29 cit. zák. slova »bez újmy«) na obci, aby mu totiž nahradila to, co musil vynaložit, aby si zachoval výhody dotčeného sociálního pojištění.

Obchodní pomocníci

§ 1. 2133.

Smluvní úředník obce, ustanovený v hospodářském podniku obce (pohřebním ústavu), jest obchodním pomocníkem. (Rozh. nejv. soudu z 8. XI. 1935, Rv. I 1097/35, Váž. obč. 14.681.)

§ 17. 2134.

Zákonná doba dovolené může být prodloužena třebas i mlčky konkludentními činy; i na tuto delší dobu vztahuje se předpis druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom. (Rozh. nejv. soudu z dne 2. I. 1936, Rv I 2178/35, Váž. obč. 14.836.)

V archu dovolených v roce 1934 byla uvedena dovolená žalobcova v době od 9. července do 13. srpna 1934 a žalobce tuto dovolenou včas nastoupil. V dopise ze dne 19. července 1934 sdělil žalovaný žalobci, že při kontrole archu »Dovolená v roce 1934«, shledal, že žalobci bylo povoleno 28 dnů dovolené, t. j. od 9. VII.—5. VIII. 1934, ale zároveň mu oznámil, že podle zákona obdrží jako ostatní personál zapláceno 14 dnů, zbývajících 14 dnů že bude žalobci odečteno z gáže. Zákon uvádí jen minimální dobu dovo-

lených, není tím však vyloučeno, aby tato doba byla smluvně prodloužena, což se může státi též mlčky konkludentními činy (§ 863 obč. zák.). Ustanovení druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom. vztahuje se též na tuto delší dobu dovolené. V souzené věci nebylo postačitelně zjištěno, jakým způsobem a na jakou dobu byla dovolená žalobci skutečně povolena. Bude třeba zjistiti postup při udělování dovolené, zejména, zda úředník žalovaného, jenž zapisoval dovolené do archu, byl zmocněn žalovaným k povolení dovolených, či zda si žalovaný vyhradil sám povolování dovolených. Byla-li úředníkem k tomu zmocněným žalobci povolena dovolená od 9. července do 5. srpna 1934, má žalobce po tu celou dobu nárok na sjednaný plat. Avšak stejně bylo by tomu tak, kdyby dotčený úředník k tomu sice nebyl zmocněn, avšak žalovaný zvěděl před nastoupením dovolené žalobcem, že v archu byla mu započtena tato delší doba a nic proti nenamítal, a kdyby byl v předešlých letech mu vždy poskytoval takovou delší dovolenou (§ 863 obč. zák.). Budou-li tyto skutečnosti zjištěny, bude jimi opodstatněn i závěr, že žalovaný v roce 1934 svolil k takové dovolené. Tím by nabyl žalobce nárok na delší dovolenou v roce 1934, jenž mu nemohl býti dodatečně odňat jednostranným prohlášením žalovaného a rovněž i nárok na plat za tuto delší dovolenou. Nebudou-li shora uvedené skutečnosti zjištěny, nemá žalobce nárok na plat za dovolenou, pokud přesahovala dovolenou zákonu. Ustanovení čtvrtého odstavce § 17 zák. o obch. pom. v souzené věci nedopadá, ježto nešlo o takovou nemoc dovolatelovu, jež mu zabraňovala konati služby.

§ 39. 2135.

Zaměstnanec nemá ze zákona nárok, aby ve vysvědčení byly vypočteny veškeré práce, jež konal zaměstnavateli, může však se zaměstnavatelem ujednat, že ve vysvědčení budou uvedeny vykonané práce přesným vyjmenováním co do druhu. Pokud jest míti za to, že se zaměstnanec a zaměstnavatel podrobili vyhláše presidia inženýrské komory. (Rozh. nejv. soudu z 12. XII. 1935, Rv II 828/35, Váž. obč. 14.777.)

Podle § 39 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., jest zaměstnavatel povinen vydati zaměstnanci při skončení služebního poměru na požádání písemné potvrzení jen o době a způsobu zaměstnání. V rozhodnutí čís. 14.627,* jehož se odvolatel dovolává, bylo uvedeno jen, že zaměstnancova činnost v zaměstnavatelově podniku může býti ve vysvědčení vyznačena buď podrobným popisem, anebo i takovými výrazy, jež vystihují její druh a povahu. Nemá tudíž přímo ze zákona žalobce nárok, aby ve vysvědčení byly vypočteny veškeré práce, jež konal žalovanému. Tím však není vyloučeno, aby zaměstnavatel se zaměstnancem ujednal, že mají býti ve vysvědčení uvedeny vykonané práce přesným jich vyjmenováním co do jejich druhu. Takové ujednání o obsahu vysvědčení nemusí se ani státi mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem výslovně, stačí, že se zaměstnavatel a zaměstnanec podrobili předpisům své stavovské organizace. Předpokládá se ovšem, že ujednání o dalším vysvědčení neodporuje zákonu. Ujednání o tom, že do vysvědčení jest po-

*) Váž. obč. 11.627 (rozh. z 29. IV. 1932, Rv II 787/31, v »Pracovním právu č. 467): Vysvědčením (§ 1163 obč. zák., § 39 zák. o obch. pom.) o druhu služby nepřiznává se ani hodnost, ani titul, nýbrž jeho účelem jest, aby z něho bylo lze seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná zaměstnancova činnost v zaměstnavatelově podniku. Vysvědčení o činnosti zaměstnancově se řídí pracemi skutečně jím konanými.

jati přesné vyjmenování vykonaných prací, není protizákonným, nýbrž jen doplňuje předpis zákona. V souzené věci jde o civilní geometry, na něž se vztahuje zákon ze dne 18. března 1920, čís. 185 Sb. z. a n., jímž se zřizuje inženýrská komora pro Československou republiku. Podle § 17 čtvrtého odstavce zákona vydává pracovní sekce inženýrské komory kandidátům vysvědčení o zaměstnání. Jest tudíž inženýrská komora oprávněna, aby stanovila obsah vysvědčení, pokud by ovšem neodporoval zákonu. Podle vyhlášky prezidia inženýrské komory, uveřejněné na str. 148 Věstníku inženýrské komory čís. 14 z roku 1933, jest ve vysvědčení přesně vylíčiti vykonanou práci vyjmenováním určitých prací a jejich trvání. Žalovaný tím, že zaslal vysvědčení pracovní sekci Brno inženýrské komory pro Č. S. R. k potvrzení, dal zřejmě najevo, že se podrobil předpisům uvedené vyhlášky prezidia inženýrské komory a byl proto povinen vyjmenovati ve vysvědčení určité práce, jež žalobce u něho konal, a to úplným výpočtem prací těch. Žalobce sice se v žalobě domáhal jen vydání vysvědčení o trvání a druhu služebního výkonu, avšak tím, že žádal vydání vysvědčení, potvrzeného inženýrskou komorou, upravil žalobní nárok v ten rozum, že se domáhá vysvědčení, vyhovujícího výnosu prezidia inženýrské komory. Má tudíž žalobce nárok nejen na to, aby ve vysvědčení byla uvedena doba a způsob vykonaných prací, nýbrž i na to, aby ve vysvědčení byly uvedeny vykonané práce určitým jich vyjmenováním, a to úplně.

Pracovní doba

§§ 6, 7.

2136.

Po skončení služebního poměru může se zaměstnanec platně vzdáti odměny za práci přes čas. (Rozh. nejv. soudu z 30. XI. 1935, Rv I 2187/35, Váž obč. 14.747.)

Žalobce byl u žalovaného zaměstnán do 2. září 1933 a podepsal prohlášení ze dne 14. září 1933, v němž potvrzuje, že jeho (žalobcovy) nároky proti žalovanému byly vypořádány a že tedy nemá žádných nároků proti němu. Žalobce vzdal se po skončení služebního poměru nároku na odměnu za práce přes čas (§ 1444 obč. zák.) a takové vzdání se je platné a pro zaměstnance závazné (sb. n. s. 6983)*, ježto po skončení služebního poměru nelze již předpokládati, že by zaměstnavatel jako hospodářsky silnější mohl svého postavení k zaměstnanci zneužítí a věc zaříditi tak, aby se zaměstnanec podrobil neplacení za práce přes čas z obav, že jinak bude propuštěn.

§§ 6, 7.

2137.

Ponechal-li zaměstnavatel zaměstnanci pracujícímu v úkolu, aby si zařídil práci, jak sám chce, nemůže zaměstnanec vyvoditi z předpisu §§ 6 (3) a 7 (4) zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. nárok na zvláštní odměnu jen proto, že na úkolu pracoval déle než 8 hodin, ledaže mu byl předepsán určitý úkol, aby jej provedl v osmihodinné pracovní době, a zaměstnanec nebyl s to v této době tak učiniti. (Rozh. nejv. soudu z 30. I. 1936, Rv. II 844/35, Váž. obč. 14903.)

*) Váž. obč. 6983 (rozh. z 12. IV. 1927, Rv I 1643/26): Za trvání služebního nebo pracovního poměru nelze se předem vzdáti práva na odměnu za práci přes čas ani předem, ani nápotomně, ani výslovně ani mlčky. To jest možno teprve po skončení služebního poměru. Ale i když se zaměstnanec nehlásí ihned při odchodu ze služby nebo z práce o odměnu za práci přes čas, dlužno vždy pečlivě zkoumati, zda již v tomto mlčení dlužno spatřovati vzdání se.

Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (srov. rozh. čís. 6814, 6953, 6983, 13235 Sb. n. s.)* nemůže se zaměstnanec vzdáti nároku za práci přes čas po čas trvání pracovního poměru, může však tak učiniti po jeho skončení. Žalobce podepsal dne 19. června 1933, tedy po skončení pracovního poměru listinu, v níž prohlásil, že mimo zůstatek 1.782 Kč nemá za žalovanou firmou žádných jiných požadavků, ať již z jakéhokoliv titulu nebo důvodu plynoucích. V řízení odvolacím uvedl však žalobce, že listině nerozuměl, ježto nezná česky. Odvolací soud označil tuto námitku »za neuvěřitelnou«, aniž probral a zjistil, zda žalobce rozumí dostatečně česky, či zda mu byl vysvětlen dodatek, jenž neobsahuje jen číslice. Pokud o této obraně žalobcově nebylo učiněno skutkové zjištění, nemůže býti rozhodnuto zamítavě o jeho nároku za práci přes čas. Bude proto na odvolacím soudě, aby o této námitce žalobcově podle § 33 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. jednal, provedl o ní důkazy již nabídnuté, nebo další, jež budou nabídnuty, a učinil skutkově zjištění, aby se dalo spolehlivě posouditi, zda se žalobce svobodně a opravdově vzdal nároku na odměnu za práci přes čas (§ 869 obč. z.). Bude-li zjištěno, že žalobce znal obsah prohlášení ze dne 19. června 1933, bude opodstatněno zamítnutí žaloby a odpadne další zkoumání jeho nároku na odměnu za práci přes čas. Nebude-li lze rozhodnouti věc s tohoto hlediska, bude třeba

*) Váž. obč. 6814 (rozh. z 19. II. 1927, Rv I 396/26): V tom, že zaměstnanec neuplatňoval za trvání služebního poměru při výplatách nárok na odměnu za práci přes čas, nelze spatřovati vzdání se nároku na odměnu za práci přes čas.

Váž. obč. 6953 (rozh. z 5. IV. 1927, R I 163/27): Zaměstnanec nemůže se platně vzdáti nároku na odměnu za práci přes čas.

Váž. obč. 6983 (rozh. z 12. IV. 1927, Rv I 1643/26): Za trvání služebního nebo pracovního poměru nelze se předem vzdáti práva na odměnu za práci přes čas ani předem, ani nápotomně, ani výslovně ani mlčky. To jest možno teprve po skončení služebního poměru. Ale i když se zaměstnanec nehlásí ihned při odchodu ze služby nebo z práce o odměnu za práci přes čas, dlužno vždy pečlivě zkoumati, zda již v tomto mlčení dlužno spatřovati vzdání se.

Váž. obč. 8717 (rozh. z 16. II. 1929, Rv I 949/28, v »Pracovním právu«, r. VIII., str. 67): Je-li úmluva odporující § 1 (1) zák. nicotnou a byla-li ujednána úmluva o mzdu za celou pracovní dobu, tudíž i za případné hodiny přes čas, jest nicotností zasažena celá služební smlouva a nutno vše uvést do předešlého stavu. V takovém případě nelze ovšem vrátiti služby a byl-li zaměstnanec za veškeré práce (tedy i za práce přes čas) náležitě odměněn, není obohaceni na straně zaměstnavatele.

Váž. obč. 8818 (rozh. z 22. III. 1929, Rv I 1039/28, v »Pracovním právu«, r. VIII., str. 83): Předpisy § 6 (3) a § 7 (4) zák. předpokládají, že mzda byla ujednána za pracovní dobu osm hodin nepřevyšující a že práce přes čas byly konány se svolením příslušných orgánů správních.

Váž. obč. 11.115 (rozh. z 29. X. 1931, Rv II 549/30, v »Pracovním právu« č. 305): Byl-li zaměstnanec za všechnu práci, již vykonal, odměněn podle počtu vyrobených kusů, nemá nárok na další zvláštní odměnu za to, že na zhotovení kusů, podle jejich počtu byl odměňován, pracoval déle než osm hodin denně.

Váž. obč. 12.158 (rozh. z 2. XII. 1932, Rv I 1539/32, v »Pracovním právu« č. 529): Pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení. Zaměstnanci zbývá i při nedovolených pracích přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a pro své poškození.

Váž. obč. 13.235 (rozh. z 1. II. 1934, Rv I 991/32, v »Pracovním právu« č. 748, 798): Okolnost, že zaměstnanec po celou dobu, co byl zaměstnán, nepožadoval odměnu za nedovolené práce přes čas a zvláště jí neúčtoval v měsíčních výkazech, neopodstatňuje ještě o sobě závěr, že se zaměstnanec chtěl úplaty za mimořádné úkony vážně a svobodně zřici, šlo-li o zaměstnance hospodářsky na zaměstnavateli závislého, jenž se mohl důvodně obávat, že bude jinak ze zaměstnání propuštěn a vydán nebezpečí nezaměstnanosti a bídy tím spíše, kladl-li zaměstnavatel velkou váhu na brzké ukončení prací zaměstnanci svěřených a pobízel-li ustavičně k jejich urychlení.

rozlišiti: Zaměstnanec pracující v úkolu, placený podle počtu vyrobených kusů, byl by ovšem odměněn za všechnu práci a nemohl by vyvozovati z ustanovení § 6, odst. 3., a § 7, odst. 4., zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. pro sebe ještě další nárok na zvláštní odměnu za to, že na zpracování jeho úkolů pracoval déle než 8 hodin denně (srov. rozh. čís. 11.115 Sb. n. s.), kdyby mu zaměstnavatelem bylo ponecháno, aby si práci zařídil, jak sám chce. Byl-li však zaměstnanci předepsán určitý úkol, aby jej provedl v osmihodinové pracovní době, zaměstnanec však nebyl s to tak učiniti a musel pracovati k jeho zdolání přes osm hodin denně, pak nelze posuzovati věc podle shora dotčeného názoru o úkolové mzdě a zaměstnanec neztrácí nárok na odměnu za práci přes čas. Této zásady nelze však vůbec použítí, pokud žalobce pracoval za pevný plat doplněný podílem na zisku nebo zvláštní týdenní odměnou. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (rozh. 8717, 8818, 10504 Sb. n. s.) jest dovoleno ujednání, že veškeré práce, tedy i práce přes čas budou zaplacený úhrnkem týdenním obnosem jen u dovolených prací přes čas. Při nedovolené práci přes čas jest úmluva taková nicotná a nezávazná a zaměstnanec může se domáhati na zaměstnavateli náhrady pro jeho bezdůvodné obohacení (srov. rozh. č. 12158 Sb. n. s.). Údajem žaloby, že se žalobci nedostalo od žalované zaplacení za vykonané jí práce přes čas, byl opřen žalobní nárok o bezdůvodné obohacení. Pro posouzení věci s tohoto hlediska schází však potřebný skutkový podklad. Na odvolacím soudu bude, aby zjistil, jakou práci žalobce v úkolu konal, jak mu úkol byl stanoven, jak a v které době jej měl zpracovati a jak mu byla mzda počítána, kolik tato mzda činila celkem při pevné mzdě a kolik v úkolu. Dále bude zjistiti, kolik hodin žalobce přes čas pracoval, jaká by byla přiměřená mzda taviče za osmihodinovou práci, aby bylo lze bezpečně posouditi, zda zjištěnou týdenní mzdou byl žalobce přiměřeně odškodněn i za nepovolenou práci přes čas.

§§ 6, 7.

2138.

K nároku za práci přes čas není třeba, aby se práce přes čas konala na výslovný příkaz, stačí, když se tak stalo s vědomím orgánu, jenž byl oprávněn přikazovati práci a naříditi, kdy měla býti odevzdána. (Rozh. nejv. soudu z 2. I. 1936, Rv II 869/35, Váž. obč. 14.839, Úr. sb. 2396.)

Odvolací soud přehlíží, že v souzené věci nebylo ani tvrzeno, že by byla žalované firmě povolena příslušným úřadem práce přes čas. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest úmluva o nedovolené práci přes čas nicotná (srov. čís. 10.226, 10.504, 12.158 Sb. n. s.)* a nemá právní závaznosti ani o odměně za práci přes čas. Šlo-li o nedovolené práce přes čas, což dosud nebylo zjištěno (§ 503, čís. 2, c. ř. s.), nemělo by ani významu, zda se snad žalobce vzdal za trvání pracovního poměru náhrady za práci přes čas. Zaměstnanci však lze se i při nedovolených pracích přes čas domáhati náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a pro své poškození. K opodstatnění žalobního nároku s hlediska bezdůvodného obohacení žalovaného ke škodě žalobcově stačil v této věci přednes žalobců, že byl nucen po ukončení své práce vykonávati ještě různé práce přes čas, za něž neobdržel vůbec ani

zaplacení (srov. čís. 12.158 Sb. n. s.)*. Závěr odvolacího soudu, že žalobce pracoval přes čas dobrovolně, jen z ochoty k vedoucímu prodejny, nemá opory ve skutkových zjištěních. Svědkové vypověděli, že zaměstnanci byli povinni dělat jinou práci, že práce přes čas se dala na příkaz dílvedoucího a že žalobce přes čas zůstatí musil, poněvadž musil skontrolovati veškerou přes den odvedenou práci, s čímž v pracovní době nemohl býti hotov, a že vedoucí na žalobci požadoval, aby veškerá ve dne odvedená práce byla ještě týž den skontrolována. Není třeba, aby se práce přes čas konala na výslovný příkaz, stačí, když se tak stalo s vědomím orgánu, jenž byl oprávněn přikazovati práci a naříditi, kdy měla býti odevzdána. Žalobce tvrdil, že s prací mu přidělenou nemohl býti hotov v normálních pracovních hodinách, že práce musila býti denně provedena, takže byl nucen pracovati přes čas, o čemž vedoucí prodejny věděl. V tomto směru neobsahuje napaředený rozsudek potřebná zjištění (§ 503, čís. 2, c. ř. s.). Bude proto na odvolacím soudě, aby zjistil, zda šlo o dovolené, či nedovolené práce přes čas, zda byly žalobci přikázány oprávněným orgánem žalované, anebo zda byly konány aspoň s jeho vědomím, kolik hodin přes čas žalobce pracoval, načež bude mu uvažovati, zda byl žalobce přiměřeně odměněn i za práci přes čas již tím, co dostal vyplaceno. Dospěje-li odvolací soud k závěru, že žalobce nebyl dostatečně odměněn za vykonanou práci přes čas, bude mu přisouditi přiměřené odškodnění.

Závodní výbory

§ 3.

2139.

Byl-li u rozhodčí komise podle zák. o záv. výborech uplatněn nárok na ochranu podle § 3, lit. g), zák. o záv. výborech, je ve sporu o tom, existoval-li nárok, otázka, zda nastal případ posledního odstavce cit. předpisu, ochranu onu vyvolávající, otázkou merita a nikoli příslušnosti rozhodčí komise. (Nál. nejv. spr. soudu z 11. XII. 1935 č. 20.180/35, Boh. A 12.203.)

V dalším musil soud zkoumati především vlastní svou příslušnost k věcnému přezkoumání nálezu rozhodčí komise. Nález tento vydán byl na základě stížnosti záv. výboru proti propuštění dělníka v závodě přes 3 roky nepřetržitě zaměstnaného ve smyslu § 3, lit. g), zák. o záv. výb. a bylo jim vysloveno, že se propuštění dělníka Antonína K. jeví býti nespravedlivou příkrostiti a že zaměstnavatelka je povinna dotčeného dělníka přijmouti zpět do práce za dřívějších pracovních podmínek a nahraditi mu ušlý výdělek. Rozhod-

Váž. obč. 12.158 (rozh. z 2. XII. 1932, Rv I 1539/32, v »Pracovním právu« č. 529): Pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance.

Z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže býti opřen o zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n., ještě nikterak nelyne, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavateli náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodlužováním zákonné pracovní doby zaměstnavatelem. Zaměstnanci zbývá i při nedovolených pracích přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a pro své poškození. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí průkaz, že se zaměstnanci nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité odměny a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Výši odškodného může soud určití podle § 273 c. ř. s., při čemž jest uvážiti, zda nebyly nedovolené práce přes čas přiměřeně odměněny již v měsíčním platu pokud se týče v měsíční remuneraci úhrnkově (paušálně), pokud se týče, zdali tím, co bylo žalobci za jeho přesčasové práce zaplacené, byly tyto práce přiměřeně odměněny, čili nic.

*) Váž. obč. 10.226 (rozh. z 10. X. 1930, R II 374/30, v »Pracovním právu« č. 166): Za nedovolené práce přes čas může se zaměstnanec domáhati jen náhrady škody.

nutí tohoto obsahu jest podle stálé judikatury tohoto soudu rozhodnutím úřadu správního o nárocích práva soukromého. Proti takovému rozhodnutí může strana tímto výrokem dotčená dovolati se nápravy pořadem práva předpokládajíc, 1. že úřad správní rozhodl v rámci své kompetence (argument slova: podle zákonů o tom vydaných § 105 úst. list.), 2. že strana vyčerpala dříve opravné prostředky přípustné v cestě správní (§ 105 úst. listiny).

Pokud jde o první předpoklad jest jisto, že u rozhodčí komise uplatněn byl nárok podle § 3, lit. g), zák. o záv. výb., že podle tohoto paragrafu byla rozhodčí komise jediné oprávněna o nároku tom rozhodovati a že také o něm meritorně rozhodla. Stížnost popírá příslušnost rozhodčí komise, odvolávajíc se na ustanovení posl. odst. § 3, lit. g), zák. o záv. výb., podle něhož ustanovení tato nevztahují se na dělníka nebo zřízence, který dopustil se jednání, pro něž může pracovní neb služební poměr bez výpovědi býti přerušen podle § 82 živn. ř., a tvrdí, že v daném případě stalo se propuštění Antonína K. z důvodu § 82 živn. ř.

Nss. neshledal tuto námitku důvodnou. Neboť i kdyby pravda bylo, že dán byl takový důvod zmíněnou ochranu zaměstnance vylučující, nebyla by rozhodčí komise oprávněna námitky závodního výboru odmítnouti pro svoji nepřislušnost, neboť ve sporu o tom, existoval-li v daném případě nárok na ochranu podle § 3, lit. g), zákona o záv. výborech, jest otázka, nastal-li případ posledního odstavce zmíněného předpisu ochranu onu vylučující, otázkou merita a nikoliv otázkou příslušnosti rozhodčí komise. Proto, rozhodla-li rozhodčí komise o návrhu závodního výboru věcně, rozhodla v rámci své příslušnosti, neboť pro příslušnost rozhodčí komise není rozhodným, zda dán byl důvod k propuštění jmenovaného zaměstnance podle § 82 živn. ř. či nikoli. Pokud tedy stížnost vytýká, že rozhodčí komise nebyla příslušna rozhodnouti o návrhu záv. výboru, poněvadž dotčený zaměstnanec propuštěn byl z důvodu § 82 živn. ř., jest dotčená námitka stížnosti bezdůvodná.

V daném případě splněn byl však i předpoklad sub 2 uvedený, neboť nálezy rozhodčí komise nepodléhají dalšímu přezkoumání v řádné cestě instanční úřadů správních, nýbrž mají platnost konečnou.

Z toho je patrné, že proti nálezu rozhodčí komise mohla stěžovatelka dovolati se nápravy pořadem práva. Je-li tomu tak, pak stížnost k nss-u jeví se býti nepřipustnou podle § 3, lit. a), zák. o ss., podle něhož z příslušnosti nss-u jsou vyloučeny záležitosti, o kterých přísluší rozhodovati řádným soudům.

Musil proto nss. stížnost, pokud domáhá se přezkoumání zákonnosti nálezu rozhodčí komise ve věci samé, odmítnouti pro vlastní svou nepřislušnost.

§ 20.

2140.

I. Klesl-li počet členů závodního výboru spolu s náhradníky pod polovici (§ 20 zák. o záv. výb.), nezrušuje se závodní výbor již okamžikem, kdy počet členů s náhradníky se takto zmenšil, nýbrž jeho funkce zaniká teprve tehdy, když na místo takového kusého závodního výboru byl pravoplatně zvolen závodní výbor nový.

II. Zbyl-li pouze jediný člen závodního výboru, nelze z ustanovení § 23 zák. o záv. výb. dovodovati, že je naprosto nemožno, aby funkce závodního výboru vykonávány byly pouze jediným

jeho členem. (Nál. nejv. spr. soudu z 29. IV. 1936, č. 12.546/36.)

Závodní výbor zřízený v kamenolomu v O. podal k rozhodčí komisi podle zákona o závodních výborech v H. stížnost proti tomu, že správa závodu propustila předsedu závodního výboru F. D. z práce, aniž by předtím si vyžádala souhlas rozhodčí komise, a žádal, aby rozhodčí komise rozhodnutí ono zrušila jako protizákonné.

Rozhodčí komise po provedeném ústním líčení odmítla stížnost závodního výboru nálezem ze dne 5. srpna 1933, čís. Rk 4/33/4, a to z toho důvodu, poněvadž, jak sám závodní výbor uznal za správné, byl již dříve pracovní poměr rozváznán se všemi členy a náhradníky závodního výboru až na jednoho, předsedu F. D., následkem čehož vzhledem k ustanovení § 20 zák. o záv. výborech zanikla činnost celého závodního výboru, ježto počet členů závodního výboru i s náhradníky klesl na polovici. Neexistuje-li však více závodní výbor v kamenolomu v O., nemohl ani stížnost podávati a není také třeba k propuštění posledního člena záv. výboru souhlasu rozhodčí komise podle § 22 zák. o záv. výborech.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí podané uvažoval nejvyšší správní soud takto:

Závodní výbor domáhal se toho, aby propuštění jeho předsedy F. D. 1. bylo uznáno jako nezákonné, a 2. jako takové aby bylo zrušeno.

Rozhodčí komise oba tyto petity odmítla.

Pokud odmítla i petiti druhý, neshledal nejvyšší správní soud, že by odmítnutím porušila nějak subjektivní práva závodního výboru, neboť, jak nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, není rozhodčí komise příslušna rozhodovati o neúčinnosti volného projevu zaměstnavatele, směřujícího ke zrušení soukromoprávního pracovního poměru, a proto, odmítla-li stížnost žádající zrušení tohoto projevu, neublížila tím stěžovateli v jeho právech.

K rozhodnutí o tom, zda propuštění F. D. odporuje zákonu o závodních výborech, rozhodčí komise ovšem kompetentní byla. V tomto směru je na sporu jediné otázkou, zda předseda závodního výboru F. D. požíval v kritické době proti propuštění z práce, ochrany § 22, odst. 2., zák. o závodních výborech, podle něhož členové závodního výboru směji býti propuštěni z práce jen se souhlasem rozhodčí komise.

Pro řešení této otázky je rozhodnou skutečnost, zda F. D. byl v době svého propuštění z práce ještě členem závodního výboru. Zalovaná rozhodčí komise popřela existenci tohoto předkladu z toho důvodu, poněvadž činnost závodního výboru zanikla již dříve, a to následkem toho, že počet členů a náhradníků závodního výboru klesl pod polovici rozvázáním pracovního poměru se všemi ostatními členy a náhradníky závodního výboru.

Nejvyšší správní soud nemohl tento argument uznati za správný.

Předpis § 20. ustanovuje v odst. 1., že závodní výbor se volí po dobu jednoho roku. V odst. 2. pak normuje případy rozpuštění závodního výboru a provedení nových voleb, při tom pak dodává, že novou volbu jest rovněž provésti, klesl-li počet členů závodního výboru spolu s náhradníky pod polovici. Je nyní otázkou, zda závodní výbor zaniká v tomto případě již pouhým faktem, že počet členů a náhradníků závodního výboru klesl pod polovici, či zda zaniká teprve provedením nových voleb do závodního výboru. Otázku tu řeší odst. 3., který ustanovuje, že členové závodního výboru setrvávají ve své činnosti až do doby, kdy jsou pravo-

platně zvoleni jejich nástupci. Z toho je patrné, že závodní výbor nezrušuje se již okamžikem, kdy počet jeho členů s náhradníky klesl pod polovici, nýbrž že funkce jeho zaniká teprve tehdy, když na místo takového kusého závodního výboru byl pravoplatně zvolen závodní výbor nový. Zákon si přeje, aby, jsou-li dány podmínky pro existenci závodního výboru, zachována byla kontinuita této instituce, sloužící ochraně zaměstnanců v závodě, až do zvolení závodního výboru nového. Případy, na které se vztahuje § 20. zák. o záv. výborech, dlužno tudíž přesně rozlišovati od zrušení závodního výboru podle § 25. zák. o záv. výborech, kde závodní výbor zrušuje se následkem toho, že aspoň na čas odpadly předpoklady pro jeho existenci podle § 1 cit. zák. Pro případ zrušení závodního výboru podle § 25 nastává již tím, že splněn byl předpoklad sub. a) nebo b) uvedený, takže v případech těch členové závodních výborů nezůstávají ve své funkci až do provedení voleb nových.

Z toho, co bylo právě uvedeno, je patrné, že z pouté skutečnosti, že počet členů a náhradníků závodního výboru v řečeném kamenolomu klesl na polovici, nelze usuzovati na ztrátu členství předsedy F. D. v závodním výboru, nýbrž že sluší mít naopak za to, že jmenovaný mohl nadále setrvati ve své funkci až do případného provedení volby nové. Že by funkce jeho byla již dříve zanikla následkem zrušení závodního výboru podle § 25 cit. zák., žalovaný úřad nezjišťuje, proto ani nejvyšší správní soud nemůže zkoumati, zdali snad není dán tento důvod zániku funkce.

Ani z § 23 nelze dovoditi, že jmenovaný následkem zmenšení počtu členů a náhradníků pod polovici přestal býti členem závod. výboru. Je sice pravda, že zbyl-li pouze jediný člen závodního výboru, nelze mluvit o usnášení se většinou hlasů, jak stanoví § 23 cit. zák., avšak z toho nelze contrario dovozovati, že je naprosto nemožno, aby funkce závodního výboru vykonávány byly pouze jediným jeho členem, neboť § 23 má na zřeteli právě jen funkce závodního výboru záležející v usnášení. Kromě těchto funkcí zná však zákon i funkce, jež může vykonávati jediný člen závodního výboru [§ 3, odst. 1., lit. b) e)].

Zastavování provozu

2141.

Předpis poslední věty § 10 vl. nař. čís. 78/34 Sb. z. a n. netýká se služebního poměru uzavřeného přechodně na dobu 4 týdnů před účinností cit. vládního nařízení, i kdyby se služební poměr skončil již za jeho účinnosti. Zpětnou účinnost mají jen §§ 4 a 8, odst. 2. a 4., cit. vládního nařízení; § 8 týká se jen služebních poměrů končících se výpovědí. (Rozh. nejv. soudu z 14. II. 1936, Rv II 746/35, Váž. obč. 14.961.)

Každý zákonný předpis působí zásadně teprve ode dne účinnosti zákona (§ 5 v. obč. zák.). Odchyłka z této zásady musí býti v zákoně výslovně ustanovena. Vládní nařízení č. 78/34 Sb. z. a n., vydané podle zákonů čís. 95/33 a 206/33 Sb. z. a n., o mimořádné moci nařizovací (prodloužené vládní nařízení č. 134/35 Sb. z. a n. do 31. prosince 1936) obsahuje takové výjimečné ustanovení jen v § 4 a 8, odst. 2. a 4., stanovíc, že stejnou ochranu požívají zaměstnanci, bylo-li opatření podle §§ 1 nebo 8, odst. 1., učiněno v době mezi 15. březnem 1934 a dnem počátku účinnosti tohoto nařízení (t. j. 28. dubnem 1934), případně, do-
stal-li zaměstnanec výpověď, tři měsíce přede

dnem trvalého zastavení podniku (§ 8, odst. 2., vlád. nař. č. 78/1934 Sb. z. a n.). Na ostatní předpisy dotčeného vládního nařízení, zejména na ustanovení § 10 tuto výjimečnou zásadu rozšířiti nelze, a zůstávají proto nedotčeny skutečnosti a vztahy vzniklé před účinností vládního nařízení. Ujednání služební smlouvy na měsíc duben 1934 zůstalo tedy v platnosti a nesejde ani na tom, že umluvená služební doba skončila se již za platnosti dotčeného vládního nařízení. Počátkem dubna 1934 platila ještě smluvní volnost, jež byla § 9 dotčeného vládního nař. obmezena teprve od jeho účinnosti. Ježto podle uvedeného služební poměr žalobcův končil se uplynutím doby a nebylo potřebí výpovědi, nemůže se žalobce dovolávati § 8 dotčeného vládního nařízení, jenž se týká výslovně služebních poměrů končících výpovědí a skýtá dvě výhody, avšak prodloužení délky doby výpovědní, jednak posunutí jejího začátku. Jelikož žalobce opřel svůj nárok výhradně o předpis § 8, odst. 1., dotč. vl. nař. a také podle tohoto předpisu vypočetl svůj nárok, nemožno mítí úspěch jeho dovolání a netřeba se zabývati ani otázkou, zda by mu příslušel nějaký nárok podle jiného ustanovení vládního nařízení.

Práce dětí

2142.

Používání dětí ke všem pomocným službám při honbě na zvěř je zakázáno vůbec (§ 7 zák. čís. 420/19 Sb. z. a n. — Kdo překročil zákaz o používání dětí při honbě na zvěř podle § 7 zák. čís. 420/19 Sb. z. a n., ručí jim i podle § 1313, druhá věta obč. zák. za škodu, již při honbě utrpěly. (Rozh. nejv. soudu z 13. XII. 1935, Rv II 621/33, Váž. obč. 14.783.)

Pracovní soudy

§ 1.

2143.

Nárok zaměstnancův na úhradu škody, ježto se zaměstnavatel nepostaral o řádné užívání služebního bytu, náleží k příslušnosti pracovních soudů. (Rozh. nejv. soudu z 7. II. 1936, Rv II 326/34, Váž. obč. 14.941.)

Jde o to, jakou povahu měl právní poměr mezi stranami v době úrazu. Podle tvrzení žalobkyně byl tehdy mezi stranami poměr služební a byt poskytováný žalovaným žalobkyni byl bytem služebním, jehož příslušenstvím byla i půda. Žalovanému bylo také známo, že žalobkyně užívá půdy; týž jí výslovně zakázal jen ukládání hořlavých látek na půdě.

Shora uvedené údaje žalobkyně jsou rozhodně pro posouzení, který soud byl příslušný k uplatňování žalobního nároku (§ 41, druhý odstavec j. n.). Žalobkyně opodstatňovala nárok na úhradu škody tím, že se žalovaný nepostaral o řádné užívání služebního bytu. Takový náhradní nárok zaměstnancův proti zaměstnavateli náleží k příslušnosti pracovního soudu, pokud se týče oddělení okresního soudu pro pracovní spory, a není-li pro soudní okres zřízen pracovní soud ani oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náleží k věcné příslušnosti okresních soudů (§ 42 zák. o prac. soudech). To plyne zejména z ustanovení § 2c) zákona o prac. soudech, podle něhož jsou pracovní soudy příslušné rozhodovati o náhradních nárocích z poměru pracovního, služebního nebo učebního. Že služební byt jest součástí služebního poměru, plyne z § 2f) zák. o prac. soudech, podle něhož roz-

hodují pracovní soudy o výpovědi, vyklizení nebo nájemném z bytů, jichž užívání zaměstnavatel zaměstnanci poskytl bezplatně anebo za plat. Lhostejno, že v § 2 c) zákona o prac. soudech není uveden výslovně též nárok na náhradu škody, vzniklé při užívání služebního bytu, ježto v § 2 c) jsou uvedeny jen příkladmo (»zejména«) některé případy tam spadající. Bylo-li užívání služebního bytu a jeho příslušenství součástí služebního poměru a utrpěla-li žalobkyně při užívání služebního bytu újru a vznášela-li proto náhradní nárok proti žalovanému, jde o spor naznačený v předpisu § 2 c) zák. o prac. soudech.

§ 22. 2144.

Odmítl-li odvolací soud odvolání pro opožděnost, nemohl přihlížeti z úřední moci k tomu, že rozsudek soudu první stolice (krajského soudu) i s předchozím řízením byl zmatečný, ježto byla založena výlučná příslušnost pracovního soudu. K této zmatečnosti nemůže přihlížeti ani nejvyšší soud, rozhoduje o rekursu do odmítacího usnesení odvolacího soudu. (Rozh. nejv. soudu z 30. XI. 1935, R I 1164/35, Váž. obč. 14.745.)

Nelze schváliti právní názor, že odvolací soud měl rozsudek soudu první stolice i s řízením jemu předcházejícím zrušiti pro zmatečnost, měl-li za to, že služební nárok prýští ze služební smlouvy sjednané mezi žalobcem a žalovanou obcí, ježto tím byla založena výlučná příslušnost pracovního soudu (sb. n. s. č. 14.234). Vždyť bylo-li odvolání podáno opožděně, nedostala se věc k odvolacímu soudu přípustným opravným prostředkem a odvolací soud musil odvolání odmítnouti již z formálního důvodu opožděnosti. Nemohl tedy přihlížeti k věcnému obsahu odvolání a zkoumati při tom i příslušnost soudu první stolice. Ani nejvyšší soud nemůže přihlížeti k uvedené zmatečnosti, ježto zmatečným není usnesení odvolací soudu v odpor vzaté, nýbrž by mohlo jíti jen o zmatečnost rozsudku prvního soudu a řízení jemu předcházejícího. Jen když se rozsudku odporuje přípustným opravným prostředkem, lze zrušiti rozsudek z důvodu zmatečnosti, byť i tato nebyla vytýkána, tedy z úřední moci (§§ 471 čís. 7, 474, 494 c. ř. s.). V tomto případě však neodporuje žalobce opravným prostředkem rozsudku, nýbrž jen usnesení odmítajícímu odvolání, kteréžto usnesení netrpí zmatkem, pročez nelze zrušiti rozsudek první stolice a řízení jemu předcházející.

§ 22. 2145.

I odvolací soud je vázán usnesením okresního soudu, oddělení pro pracovní spory, jímž bylo rozhodnuto, že příslušným k jednání o žalobě je sporné oddělení téhož soudu. (Rozh. nejv. soudu z 19. XII. 1935, R I 1317/35, Váž. obč. 14.791.)

Oddělení okresního soudu pro spory pracovní rozhodlo pravoplatně, že pro spor jest věcně příslušným soud řádný. Tímto rozhodnutím o příslušnosti jsou řádné soudy vázány podle § 22, odst. 3., zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. a byl jim vázán i soud odvolací, jenž proto nebyl oprávněn otázku konečně rozhodnoutou znovu řešiti. Ustanovení §§ 471, čís. 7 a 494, c. ř. s. nelze tu použiti, protože výroku o nepřislušnosti soudu a o zmatečnosti z toho plynoucí překáží podle § 42, odst. 3., j. n. závazné rozhodnutí oddělení pro spory pracovního soudu v Č. ze dne 22. října 1934. Právní názor, na němž se ono rozhodnutí zakládá, není ovšem závazný pro sou-

dy při rozhodování ve věci samé. Protože odvolací soud nedbal vyličeného stavu věci, vytýká stěžovatel právem, že jeho usnesení odporuje spisům a jest právně mylné.

§ 33. 2146.

Navrhla-li strana v odvolacím řízení v pracovní věci, by byl opakován důkaz listinami, jimiž byl důkaz již prvním soudem proveden, nebylo třeba, by soud vydal nové průvodní usnesení. (Rozh. nejv. soudu. z 6. II. 1936, Rv II 11/36, Váž. obč. 14.937.)

Není opodstatněna dovolatelova výtku, že odvolací soud neprojednal věc znovu ve smyslu § 33 zák. č. 131/31 Sb. z. a n., nýbrž že se spokojil s postupem podle § 486 c. ř. s. K sepsání protokolu o ústním odvolacím jednání bylo sice nesprávně použito formuláře určeného pro ústní odvolací jednání podle § 493 c. ř. s., ale z obsahu tohoto protokolu lze seznati, že se odvolací soud řídil v podstatě předpisy civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními, neboť podle zápisu učinily strany své přednesy a přednesly ve věci při ústním jednání odvolacím totéž, jak v řízení v první stolici. V odvolání žalobce navrhl, aby odvolací soud opět provedl veškeré listinné důkazy v první stolici navržené, zejména by opakoval důkaz protokolní knihou o schůzích městského zastupitelstva z roku 1921. Avšak žalobcem navržené listinné důkazy byly připuštěny a provedeny již soudem první stolice, předložené listiny byly připojeny ke spisům a staly se součástí procesní látky, odvolací soud je měl po ruce a mohl je tedy přezkoumati, k čemuž nebylo třeba, by vydával za tím účelem ještě zvláštní průvodní usnesení. Odvolací řízení není tedy vadné.

§ 33. 2147.

V spore, ktorý bol prejednaný podľa zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., nemžno vyhlásiť potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu v smysle odst. 1. § 509 Osp. za predbežne vykonateľný. (Rozh. nejv. soudu ze 17. XII. 1935, R III 725/35, Úr. sb. č. 2372.)

V spore, prejednávanom podľa ustanovení zákona zo dňa 4. júla 1931, č. 131 Sb. z. a n., podľa § 33 cit. zák. o pokračovaní pred odvolacím súdom neplatia ustanovenia štvrtého titulu občianskeho súdneho poriadku (§§ 476 a nasl.), ale platia obdobne ustanovenia občianskeho súdneho poriadku o pokračovaní pred sborovými súdmi prvej stolice ako súdmi procesnými so zmenou, uvedenou v odst. 1 § 33 cit. zákona. Ustanovenie § 509 Osp. tedy neplatí a preto rozsudok krajského súdu, hoci je II. stupňový, potvrdzujúci rozsudkom, správne nebol vyhlásený za vykonateľný bez ohľadu na prípadné dovolanie.

Exekuce

2148.

Zamestnavateľ je oprávnený zadržat sroňný plat svojho zamestnanca na čiastočné vyrovnanie svojej pohľadávky z pôžičky, avšak len s obmedzením podľa zák. č. 314/1920 Sb. z. a n. v znení zák. č. 177/1924 Sb. z. a n. (Rozh. nejv. soudu z 19. XI. 1935, Rv IV 521/35, Váž. obč. 14.703, Úr. sb. 2317.)

Podľa zistenia odvolacieho súdu vypožičal si žalobník od žalovanej strany: svojej zamestna-

vatelky, 20.000 Kč. Žalobník před nižšími soudmi vůbec netvrdil, že by dotyčně vyplátení tohoto dluhu bylo bývalo mezi stranami něco ujednané. Je preto dlh splatný na požiadanie veriteľky bez toho, že by bolo treba výpovedi pohľadávky. V dôsledku toho bola žalované oprávnená zadržat si sroční plat žalobníka na čiastočné vyrovnanie pohľadávky, pravdaže len s obmedzením podľa zák. z 15. apríla 1920, č. 314 Sb. z. a n., v znení zákona z 2. júla 1924, č. 177 Sb. z. a n., t. j. po výšku jednej tretiny, takže žalobný nárok na zaplataenie mzdy za výpovednú lehotu je po práve len po výšku 2400 Kč.

Konkurs

2149.

Nárok zaměstnancův z porušení zákonné nebo kratší smluvené výpovědní lhůty podle § 27, odst. 1., konk. ř. jest pohledávku za podstatou podle § 49, čís. 2, konk. ř., kterou není třeba přihlašovat ke konkursu, nýbrž lze ji vymáhati žalobou. Nároky zaměstnancův pro předčasné zrušení služebního poměru úpadcem samým před prohlášením konkursu náležejí s obmezením podle § 54, čís. 2, konk. ř. do první třídy konkursních věřitelů. (Rozh. nejv. soudu z 7. XII. 1935, R I 938/35, Váž. obč. 14.768.)

Odvolací soud sice správně rozpoznal, že nejde o nárok podle § 27, odst. 2., konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n., jenž jest konkursní pohledávkou, poněvadž není tvrzeno, že služební poměr byl ujednan na určitou dobu, nebo že byla ujednána delší výpovědní lhůta, nežli zákonná, a že by byl správce podstaty, dav výpověď, nezachoval tyto lhůty, nýbrž že jde o nárok z porušení zákonné nebo kratší smluvené výpovědní lhůty podle § 27, odst. 1., konk. ř. Leč v tomto odstavci se nepraví, zda tento nárok jest pohledávkou konkursní nebo pohledávkou za podstatou. Jest proto otázku tu řešiti podle ostatních ustanovení konk. ř., a to ze srovnání § 49 a § 54 konk. ř., z nichž se podává, že jde o pohledávku za podstatou. Nelze sice uznati, že správce podstaty do služební smlouvy vstoupil již pouhým prohlášením konkursu o jmě-

ni zaměstnavatele podle § 23 zákona o obchodních pomocnících čís. 20 ai 1910 ř. z., ano toto ustanovení v nynějším řízení neplatí, poněvadž § 27 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. nepřevzal odstavec (3) § 25 starého konk. ř. a podle důvodové zprávy (str. 120, 121) má ustanovení § 27 nového konk. ř. vstoupiti na místo veškerých předpisů o vlivu prohlášení konkursu na služební poměry obsažených v jiných zákonech. Správce podstaty výpověděl nebo zrušil služební smlouvu v měsíční době § 27, odstavec 1., konk. ř., to jest tedy v době na rozmyšlenou, a dokud ta doba neuplynula, aniž správce se vyjádřil, zda vstupuje do smlouvy, neprojevil ani mlčky (§ 863 obč. zák.), že do smlouvy vstupuje. Nelze tedy spor- ní nárok zařaditi sice mezi pohledávky za podstatou podle § 49, čís. 3, konk. ř., avšak spadá pod pohledávky za podstatou podle § 49, čís. 2, konk. ř. jakožto nárok z právního jednání správce podstaty, poněvadž i nesprávná výpověď služební smlouvy daná správcem jest jeho právním jednáním. Naproti tomu patří do první třídy konkursních pohledávek podle § 54, čís. 2, nového konk. ř. pohledávky zaměstnancův ze služebního poměru za poslední tři roky před prohlášením konkursu a náhradní nároky pro předčasné zrušení služebního poměru, pokud nepřesahují částku úplaty za tři roky, z čehož plyne, že sem spadají jen takové nároky, které vznikly předčasným zrušením služebního poměru úpadcem samým před prohlášením konkursu. A potud platí i nyní zásada vyslovená v rozhodnutích čís. 2549 a 2862 sb. n. s.*) ještě za platnosti starého konkursního řádu, že nárok obchodního pomocníka ze služební smlouvy od prohlášení konkursu do zrušení služebního poměru výpovědí jest pohledávkou proti podstatě, kdežto nárok vzniklý před prohlášením konkursu náleží s omezením podle § 54, čís. 2, konk. ř. do první třídy konkursních věřitelů. Žalobce se domáhá nároku za dobu od 1. září 1933 do 31. prosince 1933, tedy za dobu po prohlášení konkursu na jmění zaměstnavatelovo, vydaném dne 17. srpna 1933, a uplatňuje tedy pohledávku za podstatou, kterou není třeba přihlašovat ke konkursu, nýbrž lze ji vymáhati podle § 126, odst. 3, konk. ř. žalobou.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

Sociální pojištění

§ 10. 2150.

Mzdou podle § 10 zák. č. 221/1924 Sb. sluší rozuměti to, čeho se zaměstnanci ze služebního nebo pracovního poměru za smluvenou práci skutečně dostane. (Nál. nejv. spr. soudu z 11. I. 1936, č. 10.053/36, Boh. A 12.257.)

Žal. úřad vyšel, jak patrně z nař. rozhodnutí, ze zjištění, že Jan S. měl jako zaměstnanec firmy Baťa jako příjem 9% provisi z prodeje obuvi a drobného zboží a že tato provise činila, jak bylo mezi stranami nesporně, za dobu od 29. května 1931 do 31. prosince 1931 3000 Kč a za dobu od 1. ledna 1932 do 30. září 1932 3736 Kč, vyslovil však, že od této hrubé částky dlužno odčítati ony údaje, které Jan S. musí podle předložené smlouvy s firmou Baťa platiti na pojistném za sebe, za osvětlení, otop, udržování prodejny, za dovozní, obaly, úpravu výkladních skříní, reklamou a pod. a jež ve svém odvolání k okres. úřadu udal celkovou částkou 3576 Kč, poněvadž těchto položek bylo použito k jiným účelům než k odměně jeho za smluvenou práci a nebyly vyplaceny jako mzda. Na

základě této úvahy pak dospěl k závěru, že původní zařazení Jana S. do třídy 3 Ab bylo odůvodněné, jeho přerazení do vyšších tříd, provedené pojišťovnou, pak neoprávněné a dodatečný předpis pojištění za uvedenou dobu nezákonný. Nepopírajíc výši provise zjištěné žal. úřadem, namítá pojišťovna, že správně postupovala, because za základ v roce 1931 pravděpodobnou střední mzdu 500 Kč měsíčně, ježto za tento rok záznamy nebyly předloženy, za rok 1932 pak podle předložených záznamů zjištěnou střední mzdu 622 Kč měsíčně, a dovozuje, že podle § 10, odst. 1., zák. č. 221/24 ve znění zák. č. 184/28 Sb., dlužno za mzdu (pracovní výdělek) pokládati veškerý příjem zaměstnance, který není naho-

*) Váž. obč. 2549 (rozh. z 24. IV. 1923, Rv I 1608/22): Pohledávka úpadčova obchodního pomocníka na služební požitky pro předčasné zrušení služebního poměru správcem úpadkové podstaty jest pohledávkou proti úpadkové podstatě.

Váž. obč. 2862 (rozh. z 21. VIII. 1923, Rv I 194/23): Nárok obchodního pomocníka na služné jest od vyhlášení úpadku do zrušení poměru výpovědí pohledávkou proti podstatě po rozumu § 46, čís. 3, konk. ř.; jako služební nárok z doby před vyhlášením úpadku náleží do první třídy konkursních věřitelů s obmezením podle § 51, čís. 2, konk. ř.

dílý. Tím se tedy obrací proti názoru žal. úřadu, že od zjištěného hrubého příjmu Jana S. (9% provise) dlužno v daném případě odčítati položky výdajové, jichž musil podle smlouvy použití na provoz prodejny.

Stížnost nemá pravdu. Mzdou (pracovním výdělkem, služným) jest podle § 10 zák. č. 221/24 Sb. veškeren příjem za smlouvenou práci, pokud není nahodilý. Příjmem za smlouvenou práci je však jen to, čeho se zaměstnanci ze služebního nebo pracovního poměru za smlouvenou práci skutečně dostane. V daném případě plyne ze spisů správních, že mezi firmou Baťa a Janem S. byla uzavřena smlouva, podle jejíhož bodu 2 měl tento obdržeti 9% provise z prodeje obuvi a drobného zboží, v bodě 3 smlouvy bylo však ustanoveno, že v této provisi jsou započítány určité položky na režii, které by jinak musila hraditi firma Baťa, které ale v tomto případě má nésti Jan S. Nemělo mu tedy podle smlouvy zůstatí plných 9% z tržby a lze za mzdu pokládati jen to, co S. po srážce režijních položek ve smlouvě blíže naznačených zbylo.

Vyslovil-li tedy žal. úřad, že od zjištěné 9% provise Jana S. dlužno odčítati výdaje, které podle smlouvy z této provise sám nese, není tento jeho názor v rozporu se zákonem.

§ 14.

2151.

Povinnost vésti a uschovávatí mzdové záznamy, stanovená § 14 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb., jest všeobecná a postihuje každého zaměstnavatele, dokud nebudou vládním nařízením, ohlášeným v § 14, odst. 2., zák. č. 221/1924 Sb. ve znění zák. č. 184/1928 Sb., zproštěni zaměstnavatelé, kteří nezaměstnávají zpravidla více než 3 osoby, podléhající pojištění, od povinnosti vésti a uschovávatí mzdové záznamy. (Nález nejv. spr. soudu z 20. I. 1936, č. 9045/34, Boh. A 12.266.)

Podle právního názoru žal. úřadu, vysloveného v nař. rozhodnutí, vyplývá ze znění ustanovení § 14, odst. 2., zák. č. 221/24 Sb. ve znění zákona č. 184/28 Sb., že pro otázku, kdo má vésti mzdové záznamy, platí na Slovensku do té doby, dokud nebude vydáno nařízení zmíněné v tomto paragrafu, ustanovení prováděcího nařízení k § 20 zák. čl. XIX: 1907, t. j. předpis § 12 nařízení maďarského státního pojišťovacího úřadu č. 2500 z r. 1908, podle jehož 1. odst. jsou povinni vésti mzdové záznamy jen ti zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají ve svém podniku pravidelně víc než 5 robotníků.

Proti tomuto právnímu názoru, o nějž jest opřeno nař. rozhodnutí, brojí stížnost, namítajíc, že takové obmezení nevyplývá z dovolávaného ustanovení § 14, odst. 2. Podle tohoto ustanovení je prý povinnost vésti mzdové záznamy všeobecná bez jakýchkoli výjimek. Stížnost poukazuje v té příčině na nález nss z 24. května 1930, č. 8537/30, kde byla řešena podobná otázka, ovšem za platnosti zákona č. 221/24 Sb., než po názoru stížnosti se zákonem č. 184/28 Sb. na věci samé nic nezměnilo.

Stížnosti bylo dáti za pravdu.

Nss vyslovil již v nálezu Boh. A 8632/30*) právní názor, že »povinnost vésti a uschovávatí mzdové záznamy, stanovená § 14 zák. č. 221/24 Sb., je všeobecná a postihuje každého zaměstnavatele

*) Boh. A 8632 (nál. z 24. V. 1930, č. 8537, v »Pracovním právu« č. 85): Povinnost vésti a uschovávatí mzdové záznamy, stanovená § 14 zák. č. 221/24, jest všeobecná a postihuje každého zaměstnavatele (§ 8 cit. zák.).

(§ 8 cit. zák.)«. Na názoru tom trvá i v daném případě a odkazuje co do zevrubného odůvodnění podle § 44 j. ř. na citovaný nález.

Tento nález byl ovšem vydán na základě zákona č. 221/24 Sb. v původním znění, jehož první odstavec stanoví, že zaměstnavatelé jsou povinni vésti záznamy, kterých je třeba, aby byly vyšetřeny požitky jednotlivých pojištěnců, uschovávají je aspoň po dobu 5 let, a podle jehož 2. odst. je ustanoviti nařízením, jak mají býti záznamy vedeny a uschovávány.

I jde o to, nastala-li v té příčině změna zákonem č. 184/28 Sb., za jehož účinnosti se o daném sporu rozhodovalo. V odst. 1 § 14 zákona č. 221/24 Sb. ve znění novely č. 184/28 Sb. zkrácena toliko doba uschovací z pěti let na tři, avšak na svrchu zmíněné všeobecné povinnosti vésti mzdové záznamy se nezměnilo nic. Rovněž ustanovení 2. odstavce »nařízením jest ustanoviti, jak mají býti záznamy vedeny a uschovány« ponecháno v platnosti, k čemuž přistoupil ještě dodatek »při čemž možno zprostiti této povinnosti zaměstnavatele, kteří nezaměstnávají zpravidla více než 3 osoby, podléhající pojištění. Dokud toto nařízení není vydáno, platí o vedení a uschování záznamů obdobná ustanovení prováděcího nařízení a předpisy vydané k zákonu z 8. února 1909, č. 29 ř. z. na Slovensku a Podkarpatské Rusi k § 20 zák. čl. XIX: 1907.«

Z tohoto ustanovení 2. odstavce § 14 plyne nade vši pochybnost, že toliko nařízením, vydaným na základě normy právě citované, možno zprostiti povinnosti »vésti mzdové záznamy a je uschovati« ty zaměstnavatele, kteří nezaměstnávají zpravidla více než tři osoby, podléhající pojištění. Tak vyslovil již i nss ve shora cit. nálezu Boh. A 8632/30, uváděje en passant, že teprve právě zmíněný zákon č. 184/28 připoustí, aby nařízením byli zproštěni uvedené povinnosti zaměstnavatelé, kteří nezaměstnávají zpravidla více než 3 osoby, podléhající pojištění.

Druhá věta 2. odstavce § 14 »dokud toto nařízení nebude vydáno, platí o vedení a uschování záznamů obdobná ustanovení prov. nařízení a předpisy vydané k zákonu z 8. února 1909, č. 29 ř. z., na Slovensku a Podkarpatské Rusi k § 20 zák. čl. XIX: 1907«, jsou čtena v souvislosti s předcházejícími ustanoveními téhož paragrafu, může se týkati podle toho toliko způsobu, jak mají býti záznamy vedeny a uschovávány, nikoli však zproštění této povinnosti.

Zproštění takové neplyne tedy již přímo ze samého zákonného ustanovení § 14, jak mylně za to má žal. úřad, nýbrž může se tak státi teprve nařízením na základě tohoto zákonného ustanovení. Že se tak nařízením dosud nestalo, je nesporno.

§ 107.

2152.

K nadobudnutí nároku na invalidnu rentu nie je potrebné, aby príspevkové týždne, určené v § 107 lit. b) zák. č. 221/1924 v znení § 70 zák. č. 184/1928 Sb. z. a n. išly za sebou nepretržite. (Rozh. najv. súdu zo 17. decembra 1935, Rv III 1056/35; Úr. sb. č. 2370.)

Nárok na invalidnu rentu má poistenec, keď je invalidný a má 100 príspevkových týždňov (§§ 107 a 109 cit. zák.). Podľa § 5, odst. 2. vlád. nar. č. 27/1930 Sb. z. a n. počíta sa do čakacej doby za plný príspevkový týždeň každý týždeň, v ktorom sa stalo poistné splatným aspoň za jeden deň. Z toho plynie, že nie je podmienkou, aby poistné týždne išly za sebou nepretržite.

Pro invaliditu podle § 109 poj. zák. jest rozhodno pouze, zda pojištěnec jest neschopen k výdělku zákonnou míru převyšujícím; nerozhodují poměry na trhu práce a to, že jest přebytek lidí zdravých, práci hledajících. (Rozh. vrch. poj. soudu z 24. I. 1936, Cpo 1896/35.)

Rozsudku první stolice odporuje odvoláním žalovaná strana pro nezákonnost a navrhuje, aby napadený rozsudek byl změněn v ten smysl, že se žaloba zamítá.

Podle posudku soudního znalce dr. S. K. trpí žalobce inaktivním katarrhem hrotu plic, mírným snížením ostroty zrakové následkem jizvy rohovky, chronickým katarrhem se snížením žaludeční šťávy s následnou chudokrevností a obnáší ztráta výdělečné schopnosti u žalobce 50%.

První soud neměl podstatného důvodu, aby se uchýlil od znaleckého posudku, o jehož správnosti neměl příčiny pochybovati.

Pokud první soud odůvodňuje své rozhodnutí nynějšími neutěšenými poměry a přebytkem i zdravých zaměstnanců, dlužno zdůrazniti, že podle znění § 109 poj. zák. jest pouze rozhodno, zdali pojištěnec jest neschopen k výdělku zákonnou míru převyšujícím a nikoliv, zdali mu též někdo poskytne možnost schopnost u uplatniti.

Nerozhodují poměry na trhu práce a to, že jest přebytek lidí zdravých, práci hledajících.

Nepokládá proto soud odvolacího žalobce za invalidního ve smyslu pojišťovacího zákona, a proto odvolání vyhověl. Dr. E. Schwelb.

Pensijní pojištění

§ 1.

2154.

Ak bol zamestnanec zamestnaný v dobe platnosti vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. a ďalej v dobe platnosti zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., pre posúdenie otázky, či zamestnanie zamestnanca podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, smerodajné sú ustanovenia buďto prvého, buďto druhého zo dvoch hore citovaných zákonných predpisov, a to podľa toho, či sa otázka povinného penzijného poistenia týka doby, keď platil prvý z nich alebo doby, keď platil druhý z nich. (Rozh. nejv. soudu z 4. II. 1936, Rv IV 665/35, Váž. obč. 14924, Úr. sb. 2452.)

Penzijné poistenie zamestnancov bolo v oblasti práva slovenského upravené v dobe od 1. januára 1922 vládny nariadením č. 16/1923 Sb. z. a n. až do 1. januára 1929, keď vstúpil v platnosť zákon č. 26/1929 Sb. z. a n.; preto otázku či zamestnanie žalobníka podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, posudzovať treba podľa ustanovenia toho zákonného predpisu, do platnosti ktorého spadalo, a nie ako to nižšie súdy mylne učinily, výlučne podľa zákona č. 26/1929 Sb. z. a n.

Podľa ustanovenia § 1 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. v znení vlád. nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n. podliehal povinnému penzijnému poisteniu každý zamestnanec, ktorý nevykonával prevažnou väčšinou práce podradné alebo práce, ktorých vykonávatelia sa nepokladali za obchodných zamestnancov. Súčasne stanovil tento §, že poisteniu podliehajú najmä zamestnanci, vykonávajúci prevažne práce duševné a dozorčie osoby. Zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. prevzal toto všeobecné ustanovenie v § 1, odst. 2., a v odst. 1. vypočítava ako príklad jednotlivé zamestnania, povinnému poisteniu podliehajúce.

Podľa zistenia nižších súdov záležalo zamestnanie žalobníka od 1. mája 1926 v tom, že ráno sbieral u zákazníka objednávky a inkasoval peniaze za dodané pivo, a keď bol s tým hotový, vydával v skladišti kočičom pivo a limonádu, prijímal od nich vrátené prázdne nádoby, viedol dozor nad robotníkmi v skladišti a sám výnimočne pracoval. Práce tieto sú práce vyššie, duševné a dozorné, ktoré podliehaly penzijnému poisteniu tak podľa zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., ako aj podľa nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n.

§ 1.

2155.

Hudebník, jenž hrál v kavárenském orchestru nikoli jako samostatný podnikatel, nýbrž jako zamestnanec, podléhal i za účinnosti zák. č. 89/20 Sb. z. a n. pojištění povinnosti pensijní. (Rozh. nejv. soudu z 6. II. 1936, Rv I 2221/35, Váž. obč. 14.930, Úv. sb. 2458.)

Podle § 1, odst. 2a), zákona č. 89/20 Sb. z. a n. byli pojištěním povinni zaměstnanci ve služebním poměru, kteří vykonávali práce převážně duševní a kteří nevykonávali je jako zaměstnání vedlejší. Jde především o to, zda Josef H. byl k žalovanému ve služebním poměru, či zda byl jako kapelník samostatným podnikatelem mimo služební poměr. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil v rozhodnutích č. 14.049, 13.557 Sb. n. s.,*) k nimž se odkazuje, že samostatným kapelníkem jest hudebník tehdy, když majitel podniku, v němž hraje, nevykonává vlivu na soubor kapely, na opatření nástrojů a hudebnin, na pořad hudebních čísel, nýbrž, když mu jde toliko o výsledek, t. j. přednes hudby v určitých hodinách a místnostech, a o okolnostech zmíněných rozhoduje kapelník samostatně. S tohoto hlediska nebyla však souzená věc probrána nižšími soudy a nebyla učiněna potřebná skutková zjištění. Bude nutné zjistit, zda sám manžel žalobkyně přijímal a propouštěl členy kvarteta, zda zcela samostatně určoval hudební pořad, opatroval hudebniny, nástroje a konal zkoušky, či zda jen podle přání, volby nebo příkazu žalovaného, jemuž byl smluvně zavázán vyhověti, dále, jakou odměnu dostávali jednotliví členové kvarteta, při čemž ovšem bude přihlížeti také k okolnosti, že H. měl živnostenský list jako kapelník a k tomu, z jakého důvodu mu byla odepsána daň výdělková v roce 1927 a později již nepředešana. Nebyl-li Josef H. samostatným podnikatelem a hrál-li jen jako zaměstnanec v kvartetu, provozoval tím umění, byl tedy duševně převážně činným a podléhal i v době před 1. lednem 1929 — tedy za účinnosti zákona č. 89/20 Sb. z. a n. pensijní pojištění povinnosti.

§ 1.

2156.

Dozorčí činnost odůvodňuje pensijní pojišťovací povinnost podle zák. č. 82/1920, je-li »pravidelnou«, t. j. je-li rázu trvalého; podle zák. č. 26/1929 stačí, je-li »převážná a nikoliv pouze přechodná«. (Rozh. nejv. soudu z 3. X. 1935, Rv II 1042/33.)

Podle doslovu § 1 odst. 2 a) zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. jsou povinni pojištěním mimo jiné

*) Váž. obč. 13.557 (rozh. z 18. V. 1934, Rv I 411/34, v »Pracovním právu« č. 924): Smlouvu kapelníka s majitelem kavárny lze po případě považovati za smlouvu o dílo. Nároky z takové smlouvy nelze uplatňovati u pracovního soudu.

Váž. obč. 14.049 (rozh. z 14. XII. 1934, Rv II 512/33, v »Pracovním právu« č. 956): Jde o smlouvu o dílo, nikoliv o smlouvu služební, zavázal-li se kapelník k denním hudebním produkcím se svou kapelou v podniku žalovaného za denní plat, stravu a byt, aniž bylo ve smlouvě ustanoveno, že žalovaný vykonává vlivu na soubor kapely.

zaměstnanci, kteří k pracím jiných osob pravidelně dohlížejí jako dílovedoucí, stavbyvedoucí, políři, mistři atd. »Pravidelnost« dozorčí činnosti spočívá v tom, že činnost zaměstnančova se v podstatě vyčerpává tím, že přímo dozírá k jiným pracujícím osobám (srov. nálezy nejv. správního soudu, uveřejněné ve sbírce administrativní pod č. 2772, 2773, 2942, 3327). Vyžaduje se tudíž, aby dozorčí činnost byla rázu trvalého. Tomu však nebylo tak v souzené věci. Jest zjištěno, že žalobce vykonával práce mistrovské jen po dobu dovolené druhého mistra. nebo když byla druhá směna. Šlo tu tedy jen o dozorčí činnost dočasnou, nikoliv pravidelnou ve smyslu, jak byl shora vyložen. Nepodléhal proto žalobce za platnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. pojistné povinnosti.

Podle § 1 odst. 1 č. 6 a) zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. jsou pojištěním povinni zaměstnanci, kteří jsou převážně a nikoliv pouze přechodně zaměstnání příkazováním práce dělníkům nebo odborným dozorem nad nimi, aniž by se jejich práce sami účastnili, leč pokud toho vyžaduje jejich příkazovací nebo dozorčí činnost, jako dílovedoucí, stavbyvedoucí, políři, mistři atd.

Jak vyplývá z přednesu žalované a ze sestavení mistrovských směn žalovaného, byl žalobce v době od 1. ledna 1929 do 12. dubna 1931 zaměstnán v některých měsících převážně jako mistr, takže bylo povinností žalované (§ 5 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n.), aby ho v tom kterém měsíci přihlásila k pensijnímu pojištění.

§ 1. 2157.

Okolnost, zda zaměstnanec měl denní plat, nemá rozhodný význam pro posouzení otázky jeho pensijní povinnosti podle zákona č. 1/1907 ř. z., ježto rozhoduje jen obvyklost platu u zaměstnanecké skupiny. Třeba proto zjistiti, jaké práce zaměstnanec v rozhodné době skutečně vykonával a podle toho posouditi, zda šlo o práce, jaké vykonávají i jiné osoby, takže by tvořily mezi sebou určitou skupinu povolání, a zda zaměstnanci této skupiny bývají odměňováni denním, týdenním nebo měsíčním platem. (Rozh. nejv. soudu z 8. XI. 1935, Rv II 627/35, Sb. min. sprav. 128.)

Odvolační soud nevyhověl žalobě z toho důvodu, že u žalobce v směrodatném období, t. j. v době od 1. ledna 1909 do 1. března 1912 prý nebyl splněn jeden předpoklad pensijní pojistné povinnosti podle zákona č. 1/1907 ř. z., ježto žalobce měl denní plat a denní plat byl u jeho služební skupiny obvyklým a že tuto obvyklost jest posuzovati podle poměrů v podniku zaměstnavatele toho kterého zaměstnance.

Než okolnost, že žalobce měl denní plat, nemá rozhodný význam pro posouzení otázky jeho pensijní povinnosti podle zákona č. 1/1907 ř. z., ježto rozhoduje jen obvyklost platu u zaměstnanecké skupiny, k níž náležel i žalobce, t. j. podle doslovu a smyslu zákona, zda osoby stejného zaměstnání, které konávaly tytéž práce a měly stejnou činnost, bývaly odměněny měsíčním platem. Z pojmu obvyklosti plyne dále, že nemohou býti rozhodnými ani zařízení a zvyklosti v jednom podniku zavedené, nýbrž, že otázku obvyklosti platu jest posouditi pouze podle poměrů panujících v určitém větším obvodě. Hledí-li se k věci s tohoto právního nazírání, je úplně nerozhodné, jaký měl žalobce titul, zda byl provisorní nebo definitivní a zdali byl zařaděn do té neb oné skupiny (kategorie) žalovanou společností z organizačních důvodů utvořené. Naproti tomu bylo zjistiti, jaké práce žalobce v rozhodné době sku-

tečně vykonával, a podle této skutečné činnosti žalobce posouditi, zda šlo o práce, jaké vykonávaly i jiné osoby, takže tvořily mezi sebou určitou skupinu povolání. Konečně bylo zjistiti, zda zaměstnanci této skupiny bývali odměňováni v obvodě ostravskokarvinském denním, týdenním nebo měsíčním platem.

§ 2. 2158.

Pojem vedlejšího zaměstnání podle § 2, č. 2, pensijního zákona není totožný s pojmem vedlejšího zaměstnání ve smyslu § 2, odst. 1., zákona o invalidním a starobním pojištění. (Nál. nejv. správního soudu z 21. března 1936, č. 11.831/36.)

Ustanovením § 2, č. 2, pensijního zákona č. 26 z r. 1929, jsou z pojistné povinnosti vyňati zaměstnanci, jejichž činnost, zakládající pojistnou povinnost, jest pouze vedlejším jejich zaměstnáním vedle výdělkové činnosti hlavní, k čemuž se dodává, že za hlavní výdělkovou činnost jest pokládati činnost, spojenou s vyšším příjmem. Zákon staví tu vedle sebe dvě činnosti a uznává činnost, zakládající pojistnou povinnost, za vedlejší jen tenkrát, jestliže vedle ní jest tu i jiná výdělková činnost, kterou lze vzhledem k vyššímu příjmu s ní spojenému hodnotiti jako hlavní. Prostě pobírání důchodu z dřívějšího, pensionování zaniklého služebního poměru nelze však uznati za výdělkovou činnost a nemůže proto býti stavěno jako hlavní zaměstnání proti činnosti, zakládající pojistnou povinnost, byť i ony pensijní požitky byly vyšší než příjem ze skutečné činnosti výdělečné. Pro opačný názor nelze se dovolávati nálezu nejvyššího správního soudu, Boh. A 7563.* V nálezu tom neřeší totiž nejvyšší správní soud otázku vyluky vedlejšího zaměstnání z povinnosti pensijního pojištění, nýbrž vyluky onoho zaměstnání z pojištění sociálního. Pro obor tohoto pojištění vyslovil ovšem nejvyšší správní soud v citovaném nálezu, že provozuje-li osoba, mající doživotní důchod z dřívějšího služebního poměru (pensista) nějaké zaměstnání námezdní, lze toto zaměstnání kvalifikovati ve smyslu § 2, odst. 1., zákona č. 221/1924, je-li zaměstnání to při srovnání s celkovou hospodářskou a sociální situací osoby té podružným, při čemž stál na stanovisku, v nálezu výslovně uvedeném, že není třeba, aby tu stály proti sobě různé činnosti téže osoby, takže i výdělečné zaměstnání pensisty může podle okolností případu býti jeho zaměstnáním vedlejším.

Leč tyto názory nejvyššího správního soudu vplynuly z textace § 2, odst. 1., zákona o sociálním pojištění, jenž prohlašuje za pojištěním povinna toho, kdo vykonává práce nebo služby na základě smluveného poměru pracovního a nevykonává jich jako zaměstnání vedlejší. Zde tedy neklade zákon proti sobě různé činnosti, a může pak nějaká činnost výdělečná býti uznána za vedlejší zaměstnání, i když proti ní nestojí jinak výdělečná činnost téže osoby. Zásady onoho nálezu nelze však přenášeti do oboru pojištění pensijního, kde zákonodárce odlišnou textací § 2, č. 2, zákona č. 26/1929 dal pojmu vedlejšího zaměstnání jinaký obsah, když za vedlejší zaměstnání uznává určitou činnost, zakládající pojistnou povinnost jen tenkrát, je-li tu vedle ní jinaká výdělková činnost, spojená s vyšším příjmem.

* Boh. A 7563 (nál. z 20. XI. 1928, č. 10.942/27, v »Pracovním právu«, r. VIII., str. 45): Pojištění nemocenské: Provozuje-li osoba, mající doživotní důchod z dřívějšího služebního poměru (pensista), nějaké zaměstnání námezdní, lze toto zaměstnání kvalifikovati jako vedlejší ve smyslu § 2, odst. 1. zák. č. 221/24, je-li zaměstnání to při srovnání s celkovou hospodářskou a sociální situací osoby té podružným.

I. Ustanovení § 2, č. 4, zákona č. 26/29 Sb., podle něhož z pojistné povinnosti pensijní jsou vyňati zaměstnanci nucených svazků územních, nevztahuje se na zaměstnance pensisty.

II. Pobírání pense z dřívějšího zaměstnání u nuceného svazku územního není hlavní výdělečnou činností ve smyslu § 2, č. 2, pens. zákona. (Nález nejv. správ. soudu z 7. XII. 1935 č. 20.076/35, Boh. A 12.198. Prejudikatura: Boh. A 11.135/34, 11.228/34.*)

Žal. úřad uznává, že jmenovaný jako zaměstnanec v redakci časopisu podléhá pens. povinnosti podle § 1, odst. 1., č. 3, pens. zákona, vyslovil dále, že vynětí z pojistné povinnosti podle § 2, bodu 4, se na něho nevztahuje, ježto se týká jen aktivních stát. zaměstnanců, nikoliv však pensistů, a že požitek státní pense nelze pokládati za hlavní výdělečnou činnost ve smyslu § 2, bodu 2, pens. zákona.

Stížnost proti tomu namítá, že pensijní zákon nikde neustanovuje, že státní pensisté, uchopí-li se jakékoli výdělečné činnosti, podléhají pens. povinnosti, a snaží se dále dovodit, že hlavní výdělečnou činností ve smyslu předpisu § 2, bodu 2, pens. zákona sluší rozumětí ten výdělečný zdroj, který poskytuje osobě výdělečně činné životní existenci, tedy hlavní výdělek, z něhož uhrazuje v podstatě svou výživu. Poněvadž příjem z redaktorské činnosti u L. činí asi polovici jeho pens. požitků jako býv. zem. úředníka slezského, jest po názoru stížnosti jeho redaktorská činnost jen jeho výdělečnou činností vedlejší, pensijnímu pojištění nepodléhající.

Oběma těmito spornými otázkami zabýval se nss. již opětně a vyslovil v nál. Boh. A 11.135/34 právní názor, že ustanovení § 2, č. 4, zák. č. 26/29 Sb., podle něhož z pojistné povinnosti pensijní jsou vyňati zaměstnanci státu, nevztahuje se na stát. zaměstnance pensisty, a dále, že pobírání pense z dřívějšího státního zaměstnání není hlavní výdělečnou činností ve smyslu § 2, č. 2, cit. zákona. Při názorech těchto setrval nss. i v pozdějším nál. Boh. A 11.228/34, setrvává při nich i v tomto sporu a co do bližšího odůvodnění jich odkazuje podle § 44 j. ř. na důvody v cit. nál. obsažené. Podotýká k nim jen tolik, že úvahy, z nichž nss. při tom vycházel, platí stejně i o zaměstnancích pensistech nucených svazků územních, které pens. zák. č. 26/29 Sb. v příčině vynětí z pojistné povinnosti klade v § 2, č. 4, úplně na roveň stát. zaměstnancům, a o nichž, co se týče povahy pobírání pense, platí totéž, co o pobírání pense z dřívějšího stát. zaměstnání.

§ 4.

2160.

Smluva, kterou sa smluvník zaviazal vykonat práce pre spolusmluvníka jeho a ním (spolusmluvníkom) platenými robotníkmi v riadnej pracovnej dobe za zvlášť (podľa váhy spracova-

*) Boh. A 11.135 (nál. z 13. III. 1934, č. 4434, v »Pracovním právu« č. 810): I. Ustanovení § 2, č. 4 zák. č. 26/1929 Sb., podle něhož z pojistné povinnosti pensijní jsou vyňati zaměstnanci státu, nevztahuje se na státní zaměstnance pensisty. — II. Pobírání pense z dřívějšího státního zaměstnání není hlavní výdělečnou činností ve smyslu § 2, č. 2 zák. č. 26/1929 Sb. o pensijním pojištění.

Boh. A 11.228 (nál. z 24. IV. 1934, č. 8372 v »Pracovním právu« č. 811): Zaměstnanec advokátní kanceláře není vyňat z pojistné povinnosti pensijní podle zák. č. 89/1920 a 26/1929 Sb. již z toho důvodu, že požívá pense jako zaměstnanec státní.

ného materiálu) stanovení odmenu, je smluvou pracovníou a nie smluvou o dielo. Zárobky z týchto prác patria do požitkov uvedených v § 4 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. (Rozh. nejv. soudu z 10. III. 1936, Rv III 21/36, Úr. sb. 2532.)

Súd prvej stolice zjstil, že žalobník konal t. zv. »zvláštnie práce« s robotníkmi žalovanej, platenými žalovanou, a že za tieto práce dostal mzdu podľa váhy spracovaného materiálu. Toto zistenie, prevzaté odvolacím súdom, nenapadla dovolacia žiadosť spôsobom uvedeným v § 534 Osp. Je preto pre dovolací súd smerodajné. Smluva o vykonanie prác robotníkmi žalovanej a ňou platenými — v riadnej pracovnej dobe za zvlášť stanovenú odmenu, je smluvou pracovníou a nie smluvou o dielo. Patrily preto aj zárobky z týchto prác žalobníkových do požitkov, uvedených v § 4 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., a bolo povinnosťou žalovanej už z toho dôvodu uviesť tieto požitky v prihláške a netreba opierať zistenie tejto povinnosti aj o uznanie, prejavené smluvou z 11. mája 1933.

§ 5.

2161.

Okolnosť, že zamestnanec se pôvodne nesprávne prihlásil k pensijnému pojištění sám nebo že byl tak pojišťovnou přihlášen z úřadu, nezprošťuje zamestnavatele povinnosti přihlašovací. (Rozh. nejv. soudu z 26. XI. 1935, Rv IV 539/35.)

Výnosom Úradovne všeobecného penzijného ústavu v Bratislave zo dňa 25. apríla 1934, č. 18.757, bola zamietnutá žiadosť žalobníka o podporu v nezamestnanosti preto, že bol prihlásený bez služebných požitkov. Medzi stranami bolo nesporné, že žalobník dostával v ostatnej dobe pred októbrom 1933, keď bol zo služby prepustený, 200 Kč mesačného platu. Prihlašovací povinnosť je uložená v § 5, čís. 26/29 Sb. z. a n. zamestnávateľovi, ktorý je zodpovedný za pravdivosť a správnosť obsahu prihlášky a je povinný hlásiť nositeľovi poistenia všetky zmeny pre poistenie dôležité, menovite i všetky zmeny služebných požitkov. Táto povinnosť je zamestnávateľovi uložená v záujme verejnom. Nesproštuje ho preto zodpovednosti za jej porušenie okolnosť, že zamestnanec sa pôvodne nesprávne prihlásil k penzijnému poisteniu sám, alebo že bol tak poisťovňou prihlásený z úradu. Žalovaná ani netvrdila, že by bola poisťovňa hlásila, že žalobník poberá mesačný plat 200 Kč, ktorý v ostatnej dobe dostával. Pominutie tohoto hlásenia malo za následok, že žalobníkovi nebola priznaná podpora v nezamestnanosti. Je preto žalovaná žalobníkovi za škodu takto zapríčinenú zodpovedná.

§ 5.

2162.

I. Skutečnosť, že žalobkyně pracovala za svoji nemocnou sestru s vedomím a se souhlasem zamestnavatelovým, nezprošťovala jej povinnosti přihlásit žalobkyni k pojištění podle vl. nař. č. 16/1923 Sb. z. a n.

II. Při rozhodování o žalobním nároku zaměstnanec proti zamestnavateli o náhradu škody z důvodu nepřihlášení zaměstnanec k pojištění podle vl. nař. č. 16/1923 Sb. z. a n. nelze hledět na eventuální spoluzavinění zaměstnanec při opominutí přihlášky. (Rozh. nejv. soudu z 18. II. 1936, Rv III 949/35, Váž. obč. 14.964.)

Služebný pomer vzniká aj bez formálnej smluvy už tým, že zamestnanec sa dal k dispozícii zamestnávateľovi a že zamestnávateľ ním disponoval tým, že mu prikazoval prácu.

Žalobkyňa v pokračovaní pred odvolacím sú-

dom podľa »dôvodov odvolania«, na odvolacom pojednávaní ústne prednesených, na dokázanie skutočnosti, že »ona bola skutočným obchodvedúcim družstva« a že »riaditeľstvo výlučne ňou disponovalo«, žiadala výsluch svedkov.

Svedok Ján S. — ktorého výpoveďou sa nižšie súdy nezabývaly — svedčil, že »žalobkyňa viedla knihy obchodné, účtovala s družstvom a vykonávala všetky práce dotyčne vedenia družstva, že predstavenstvo družstva svoje rozkazy vydávalo žalobkyňi.«

Skutočnosť, že snáď žalobkyňa pracovala za svoju nemocnú sestru — v prípade, že sa to stalo s vedomím a so súhlasom žalovanej strany — nesprostovala túto povinnosť prihlásiť žalobkyňu k poisteniu podľa vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., keďže — podľa toho, čo hore bolo uvedené — služebný pomer mohol vzniknúť aj bez formálnej zmluvy, najmä prijatím služieb žalobkyne žalovaným družstvom.

V prípade, že by na základe výsledku dokazovania — ktorého vykonanie odvolací súd porušením formálneho práva pominul — bolo treba uznať, že medzi žalobkyňou a žalovanou stranou bol služebný pomer v smysle vyloženom v úvode tohoto usnesenia, bol by žalobný nárok čo do základu po práve. Na opodstatnenosti tohoto nároku nemenila by ani skutočnosť, odvolacím súdom na konci dôvodov napadnutého rozsudku uvedená, že totiž »žalobkyňa vedela, že nebola k penzijnému poisteniu prihlásená, lebo na eventuálne spoluzavinenie zamestnanca pri opominutí prihlášky nemožno hľadať pri rozhodovaní o žalobnom nároku proti zamestnávateľovi na náhradu škody z dôvodu neprihlásenia zamestnanca k poisteniu podľa cit. zákona (viď rozh. n. s. č. 6711 Sb. n. s.)*).

§ 5. 2163.

I. Poistenec nemôže sa vzdať nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikne porušením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľom podľa zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. o penzijnom poistení predtým, než poistný prípad nastal (než mu nárok z penzijného poistenia vznikol).

II. Za škodu, spôsobenú porušením prihlasovacej povinnosti podľa zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. o penzijnom poistení, je zodpovedný zamestnávateľ aj v prípade, keď poveril tretiu osobu podaním prihlášok. (Rozh. nejv. soudu z 10. III. 1936, Rv III 21/36, Úr. sb. 2532.)

Ad I. Podľa § 11 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. sú neplatné všetky ujednania, ktoré by obmedzovaly alebo vylučovali platnosť tohoto zákona v neprospech poistenca. To znamená, že poistenec nemôže sa vzdať náhrady škody, ktorá mu vznikne porušením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľom predtým, než poistný prípad nastal, a predtým, než mu nárok z penzijného poistenia vznikol. Dňa 11. mája 1933 bol žalobník ešte zamestnaný u žalovanej a nemal ešte nárok na penzijný dôchodok. Nižšie súdy vypovedaly preto správne, že úmluva z 11. mája 1933, ktorou sa žalobník vzdal nárokov na náhradu škody pre skrátenie ešte nevzniklých dôchodkov penzijných, je neplatná.

Ad II. Za škodu spôsobenú porušením prihlasovacej povinnosti k penzijnému poisteniu zod-

*) V á ž. o b č. 6711 (rozh. z 19. I. 1927, R I 1154/26): Domáhá-li se vdova po zamestnanci na zamestnávateľa náhrady škody, ježto ho nepřihlásil včasné k pensijnímu pojištění, nelze přihlídnouti k spoluzavinění zamestnanca na opominutí včasné přihlášky.

povedá zamestnávateľ aj v prípade, keď poveril podaním prihlášok tretiu osobu (srovnaj Sb. n. s. č. 13.207 a 14.217)*). Je preto bezzákladná aj táto obrana dovolacej žiadosti.

§ 5. 2164.

Ohlašovací povinnosť byla zákony o pojištění soukromých zaměstnanců uložena toliko zaměstnavateli, nestihá ani podpůrné jeho úředníky a nejsou proto tyto pojištěncům civilně-právně odpovědny z náhrady škody vzniklé porušením ohlašovací povinnosti. (Rozh. nejv. soudu z 8. listop. 1935, Rv II 627/35-1, Sb. min. sprav. 128.)

Neprávem namítá žalovaná, že žalobce ji nemůže činiti odpovědnou za zanedbaní povinnosti přihlásiti zaměstnance k pensijnímu pojištění již proto, že žalovaná jako akciová společnost nevykonává přihlášky osobně a užívala k tomu schopného a zapracovaného úředníka. Pokud žalovaná při tom naráží na rozhodnutí sb. n. s. č. 13.654**), jest poznamenati, že právní názor v tomto rozhodnutí vyslovený, byl opuštěn pozdějším rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 1. března 1935, Rv II 83/35, uveřejněným pod č. sb. 14.217**), v němž se zdůrazňuje, že ohlašovací povinnosť byla zákony o pensijnímu pojištění soukromých zaměstnanců uložena toliko zaměstnavateli a že tato povinnosť nestihá jeho úředníky ani podpůrné a že nejsou proto civilně-právně odpovědny pojištěncům z náhrady škody vzniklé porušením ohlašovací povinnosti. Povinnosť zaměstnavatele přihlásiti zaměstnance k povinnému pensijnímu pojištění stihá zaměstnavatele ze zákona samého, pročez je práv z náhrady škody, nebyla-li proti tomuto zákonnému předpisu přihláška včas a řádně provedena.

§ 5. 2165.

I. Jde o jednotný nárok, domáhá-li se pozůstalá vdova na zaměstnavateli manželově odbytého a ušlého důchodu vdovského proto, že manžel nebyl přihláščen k pensijnímu pojištění.

II. Nároku vdovy po zaměstnanci na náhradu škody pro nepřihlášení zaměstnance zaměstnavatelem k pensijnímu pojištění nevádí, že zaměstnanec sám spoluzavinil, že k pojištění nebyl přihláščen.

III. Nezískal-li zaměstnanec zaviněním několika zaměstnavatelů čekací doby podle § 16 zák. č. 26/29 Sb. z. a n., ručí zaměstnavatelé za škodu rukou společnou a nerozdílnou. (Rozh. nejv. soudu z 6. II. 1936, Rv I 2221/35, Váž. obč. 14.930, Úr. sb. 2458.)

*) V á ž. o b č. 13.207 (rozh. z 25. I. 1934, Rv I 1493/32, v »Pracovním právu« č. 813): Pro ručení zaměstnavatele za škodu, kterou zaměstnanci způsobí tím, že ho opominul přihlásiti k pensijnímu pojištění, je lhostejno, že i zaměstnanec byl oprávněn, by učinil pojištnou přihlášku.

V á ž. o b č. 14.217 (rozh. z 1. III. 1935, Rv II 83/35, v »Pracovním právu« č. 1136): Přihlašovací povinnosť nestihá úředníky zaměstnavatele ani podpůrné a nejsou proto civilně-právně odpovědny pojištěncům z náhrady škody vzniklé jejím porušením.

**) V á ž. o b č. 13.654 (rozh. z 15. VI. 1934, Rv I 899/34, v »Pracovním právu« č. 874): Zaměstnavatele nelze činiti odpovědným za zanedbaní a nesprávné hlášení zaměstnance k pensijnímu pojištění osobě, nýbrž užíval-li k tomu zaměstnanec, který nebyl osobou neschopnou k tomuto úkolu a nad nímž konal i řádný dozor.

V á ž. o b č. 14.217 (rozh. z 1. III. 1935, Rv II 83/35, v »Pracovním právu« č. 1136): Zaměstnavatel, byť i poveril přihlašováním zaměstnanců k pensijnímu pojištění některého ze svých úředníků, zůstává jedině práv pojištěncům z náhrady škody, způsobené jim porušením přihlašovací povinnosti (§ 1295, odst. 1., obč. zák.).

Ad I. Dovolání o odbytném 5400 Kč jest přípustné podle § 520, odst. 3., c. ř. s. v doslovu zákona č. 251/34 Sb. z. a n., ježto žalobkyně uplatňuje nárok na náhradu ušlého důchodu vdovského od 1. listopadu 1929 do 30. září 1932 i nárok na odbytné z téhož skutkového i právního základu, totiž z důvodu náhrady škody pro opožděné přihlášení svého manžela Josefa H. k pensijnímu pojištění; jest proto při posuzování přípustnosti dovolání hleděti k souhrnu nároků z tohoto společného základu odvozených.

Ad II. Nároky rodinných příslušníků pojištěnce proti pensijnímu ústavu mají povahu nároků veřejnoprávních a nemohou býti zkráceny dohodou zaměstnavatele a zaměstnance (srov. rozh. čís. 5804, 6711 Sb. n. s.)*).

Ad III. Žalobkyně měla by však proti zaměstnavateli manžela nárok jen potud, pokud ji ušel opožděnou přihláškou k pensijnímu pojištění nárok na důchod proti Všeobecnému pensijnímu ústavu. Žalobkyně uplatňuje náhradu za ušlý důchod vdovský. Vznik nároku na tento důchod jest však podmíněn konáním čekací doby 60 příspěvkových měsíců (§§ 16, odst. 1., a 25 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n.). Podle zprávy Všeobecného pensijního ústavu byl Josef H. k pensijnímu pojištění přihlášen od 1. ledna 1922 do 7. července 1922 a od 1. ledna 1929 do 30. září 1929, získal tedy v pojištění 15 měsíců a 7 dnů. Zaměstnání u žalovaného trvalo jen 41 měsíců a s dotčenými 15 měsíci byl by dosáhl Josef H. celkem jen 56 měsíců. Žalobkyně tvrdila však, že její manžel byl činným ve stejném zaměstnání u Jana M. od 1. srpna 1932 do 31. července 1935, tedy dalších 36 měsíců. Nezískal-li zaměstnanec čekací doby podle § 16 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. zaviněním několika zaměstnavatelů ať již nepřihlášením k pojištění, nebo opožděným přihlášením, ručí zaměstnavatelé za vzniklou škodu rukou společnou a nerozdílnou (srov. rozh. čís. 8286 Sb. n. s. v důvodech str. 1142)*). Škoda záleží ve ztrátě důchodu vdovského vůbec a každý ze zaměstnavatelů svým opominutím způsobil zaměstnanci celou škodu. Z dotčeného již výpočtu příspěvkových měsíců jest patrné, že Josef H. dosáhl by 60 příspěvkových měsíců, jen kdyby také u Josefa M. byl v zaměstnání, podléhajícím pensijní pojistné povinnosti, o kteréžto otázce bude rozhodnuto v jiném sporu již zahájeném. Spor tento není dosud zralý k rozhodnutí.

§ 177 a).

2166.

Nárok na započtení poloviny nepojištěné doby bylo třeba i u náhradních ústavů uplatnit do 30. června 1932. (Rozh. vrch. poj. soudů z 13. března 1936, Cpo 997/35.)

Ve zvláštní části čl. II., § 1 novely čís. 117/1934 sice se praví, že »náhradní ústavy poskytují důchod podle § 20, odst. 2., ve výši«, z čehož první soud mylně měl za to, že tu jde o kategorické nařízení o poskytování důchodu. Než v dalším kontextu tohoto ustanovení se uvádí výslovně ustanovení § 177 a) pens. zák., »že totiž ony ústavy poskytují důchod ve výši, která by příslušela, kdyby pojištění bylo provedeno u Vše-

*) V á ž. o b č. 5804 (rozh. z 2. III. 1926, Rv II 6/26): Nároky rodinných příslušníků pojištěnce proti pensijnímu ústavu mají povahu nároků veřejnoprávních a nemohou býti zkráceny dohodou zaměstnavatele se zaměstnancem.

V á ž. o b č. 6711 (rozh. z 19. I. 1927, R I 1154/26): Domáhá-li se vdova po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho nepřihlásil včasné k pensijnímu pojištění, nelze přihlídnouti k spoluzavinění zaměstnance na opomenutí včasné přihlášky.

V á ž. o b č. 8286 (rozh. z 8. IX. 1928, Rv I 1877/27) v »Pracovním právu«, r. VIII., str. 14.

obecného pensijního ústavu se zvýšením podle § 177 a)«. Z toho plyne, že zvýšení důchodu je posuzováno, když jde o nárok proti náhradnímu ústavu jako nositeli pojištění, se zřetelem k ustanovení § 177 a) pens. zák. Neuplatnil-li pak žalobce nárok na započtení poloviny nepojištěné doby, hledíc k odstavci 5. právě citovaného ustanovení, nejděle do 30. června 1932, tudíž ve lhůtě propadné, zákonem stanovené, jeho nárok zanikl.

Úrazové pojištění

2167.

Soud je vázán rozhodnutím Úrazové pojišťovny dělnické, že jde o podnikový úraz.

Rozhodnutí její o tom jest spatřovati i ve výměření úrazového důchodu pojištěnci.

Priznání nároku na odškodné Úrazovou pojišťovnou brání tomu, aby byla na rozhodčí soud vznesena žaloba co do důvodu. (Rozh. nejev. soudů z 30. XI. 1935, Rv II 665/35, Váž. obč. 14.749.)

Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest soud vázán rozhodnutím Úrazové pojišťovny dělnické, že jde o úraz podnikový (srov. nej. čís. 976, 3323, 7102, 9780, 11.715 a 12.987 Sb. n. s.)*). Rozhodnutím Úrazové pojišťovny, že jde o podnikový úraz, jest spatřovati i v tom, že Úrazová pojišťovna vyměřila pojištěnci úrazový důchod, jak se stalo v souzené věci výměrem příslušné Úrazové pojišťovny dělnické, v němž tato úrazová pojišťovna vychází z předpokladu, že šlo o úraz, ježž utrpěla žalobkyně v podniku. Pokud dovolatelka vytýká, že řečený výměr úrazové pojišťovny nemůže býti pro soud závazný, ježto dosud nenabyl právní moci, jest uvésti toto: Podle § 38 zákona o úrazovém pojištění dělnickém ze dne 23. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888, jest zřídití pro každou pojišťovnu, zřízenou podle uvedeného zákona, v jejímž sídle rozhodčí soud, který jedině jest příslušný rozhodovati o nárocích na odškodné proti pojišťovně vznesených, jí však neuznaných. Z toho plyne, že, byl-li vznesený nárok na odškodné úrazovou pojišťovnou priznán, nelze vznésti na rozhodčí soud žalobu co do důvodu, nýbrž jen co do výše nároku. I z doslovu § 33 c) zák. čís. 207/19 Sb. z. a n. jasně plyne, že proti priznání odškodného mohou podati žalobu jen osoby zproštěné podle § 4 zák. pojistné povinnosti; o takové osoby však v souzené věci nejde. Priznání nároku na odškodné předpokládá, že úraz byl uznán úrazovou pojišťovnou za podni-

*) V á ž. o b č. 976 (rozh. z 15. III. 1921, Rv II 295/20): Řádní soudové jsou vázány pravoplatným rozhodnutím Úrazové pojišťovny dělnické, že úraz jest úrazem podnikovým.

V á ž. o b č. 3323 (rozh. z 19. XII. 1923, Rv I 1098/23): Usnesením správního výboru úrazové pojišťovny dělnické, že jde o úraz podnikový, jest soud vázán.

V á ž. o b č. 7102 (rozh. z 27. V. 1927, R I 410/26): Soud jest vázán výrokem Úrazové pojišťovny (rozhodčího soudu Úrazové pojišťovny), že jde o úraz podnikový.

V á ž. o b č. 9780 (rozh. z 28. III. 1930, Rv II 331/29, v »Pracovním právu« č. 118): Rozhodnutím Úrazové pojišťovny, že jde o podnikový úraz, jest soud vázán.

V á ž. o b č. 11.715 (rozh. z 2. VI. 1932, Rv II 329/31, v »Pracovním právu« č. 402): Procesní soud jest vázán rozhodnutím Úrazové pojišťovny, že jde o podnikový úraz.

V á ž. o b č. 12.987 (rozh. z 4. XI. 1933, Rv II 321/32, v »Pracovním právu« č. 747): Otázka, zda jde o úraz podnikový, čili nic, jest pro soud rozhodnuta pravoplatně též, byl-li teprve rozhodčím soudem Úrazové pojišťovny uznán úraz za podnikový, anebo zůstalo-li při odmítnutí nároku Úrazovou pojišťovnou proto, že ani rozhodčí soud nepokládá úraz za podnikový.

kový. Nemá proto v souzené věci, kdy úrazovou pojišťovnou byl nárok na odškodné uznán a toto vyměřeno, významu ustanovení § 38 c) zák. č. 207/1919 Sb. z. a n. o jednoróční lhůtě k podání žaloby, když tato nebyla v souzené věci přípustna.

2168.

Zemelským strojným robotníkom je len taký robotník, ktorý vykonáva svoje zamestnanie podľa služebného pomeru v zemedelskom podniku a len v prospech zemedelského podniku, nie však zamestnanec, ktorý je zamestnancom v priemyselnom podniku a pracuje pre priemyselny podnik. (Rozh. nejv. soudů z 3. XII. 1935, Rv IV 540/35, Sb. min. sprav. č. 139.)

Medzi stranami je nesporné, že žalobník mlátil mláčačkou z príkazu svojho zamestnávateľa. Odvolací súd prevzal zistenie súdu I. stupňového, že žalobník bol v dobe úrazu prihlásený ako zamestnanec v strojnóm zámočníctve žalovaného k úrazovému poisteniu u Zemskej úradovne pre poistovanie robotníkov na Slovensku. Toto zistenie bolo v dovolacom pokračovaní napadnuté.

Podľa § 9 zák. čl. XIX/1907, v znení vl. nar. č. 199/1922 Sb. z. a n., sú úrazom v podniku na rovné postavené úrazy, ktoré nastanú pri takých domácych alebo iných výkonoch, ku ktorým je poistený príbraný vedľa zamestnania, poistnú povinnosť zakladajúceho a po jeho trvaní podnikateľom alebo jeho zmocnencom, alebo osobou jemu v pracovnom pomere nadriadenou.

Vzťahovalo sa preto úrazové poistenie žalobníka aj na úraz, ktorý žalobník utrpel pri mlátení parnou mláčačkou. Tvrdenie dovolacej žiadosti, že úrazové poistenie podľa čl. XIX/1907 sa na žalobníka nevzťahovalo podľa ustanovenia § 2 zák., čl. XX/1913, je mýlne, pretože toto zákonné ustanovenie uvádza výslovne, že zemedelský strojní zamestnanec nemôže byť poistený podľa zák. čl. XIX/1907, ale zemedelským strojným robotníkom je len taký robotník, ktorý vykonáva svoje zamestnanie podľa služebného pomeru v zemedelskom podniku a len v prospech zemedelského podniku, nie však zamestnanec, ktorý je zamestnancom v priemyselnom podniku a pracuje pre priemyselny podnik. Nižšie súdy pokračovali preto správne, keď na právny pomer strán upotreбили ustanovenia zák. čl. XIX/1907.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

O společné domácnosti podle § 7, odst. 4., zákona o státním příplatku k podpoře nezaměstnaných lze mluvití toliko tehdy, jestliže jde o hospodářskou jednotku, mající společné výdaje a příjmy, sdílející společný byt a řízenou jedním členem této jednotky, který má rozhodující vliv na úpravu všech poměrů uvnitř tohoto celku, a určuje distribuci příjmu a výši vydání. (Rozh. okresního soudu v Litomyšli z 27. VIII. 1936, T 604/36.)

Nezaměstnaní K. L. a R. L., uplatňující vůči odborovým organizacím M. svaz k. a Svaz k. t. nárok na podporu v nezaměstnanosti a státní příplatek, udali v přihlášce, že nežijí ve společné domácnosti a M. svaz k. a Svaz k. t. vyplácely jim státní příplatek ve vyšší výměře. Byli obžalováni pro přestupek podvodu ve sm. § 461, 197, jehož se měli dopustiti tím, že lstivým předstíráním, že nežijí ve společné domácnosti, uvedli českosl. stát a M. svaz k. a Svaz k. t. v omyl, jímž tyto na svém majetku škodu 2000 Kč nepřevyšující utrpěli měly.

Soud obžalované zprostil obžaloby z těchto důvodů:

Obžalovaní se hájí tím, že nežijí ve společné domácnosti, neboť K. L. se sám stravuje a u svého otce jenom přespává. Podle § 7 vládn. nařízení č. 161/33 Sb. zák. a nař., a to odstavce 4., kde se mluví v první větě o zvýšeném st. příspěvku ženatých neb provdaných nezaměstnaných, má podle druhé věty téhož odstavce v případě podporování více členů nezaměstnanosti v jedné a téže rodině žijících ve společné domácnosti, pouze jeden nárok na vyšší výměru st. příspěvku, a to ten, u něhož st. příspěvek by byl vyšší. V třetí větě pak je uvedeno, že druhému a dalším členům rodiny přísluší jen polovina st. příspěvku, na který by jinak měli nárok.

Jest tudíž řešiti otázku, kdy nutno míti za to, že podporování členové rodiny sdílejí společnou domácnost.

Podle úvodních slov 4. odstavce § 7 cit. vládn. nař. bylo by míti za to, že běží pouze o manžely, ale od znění druhé věty, kde se mluví o tom, jsou-li podporování dva nebo více členů, vysvítá,

že jde o všechny členy rodiny, kteří sdílejí společnou domácnost.

Soud jest toho názoru, že o společné domácnosti lze mluvití toliko tehdy, jestliže jde o hospodářskou jednotku, mající společné výdaje a příjmy, sdílející společný byt a řízenou jedním členem této jednotky, který má rozhodující vliv na úpravu všech poměrů uvnitř tohoto celku, a určuje distribuci příjmu a výši vydání.

Soud však zjistil ze zprávy obecního úřadu v S. a z potvrzení obžalovaným K. L. předložených, při čemž soud pohlíží ovšem na předložená potvrzení nikoliv jako na průvodní prostředky ve vlastním smyslu, že K. L. vede zcela samostatnou domácnost, neboť má vlastní příjmy a vlastní vydání. Zpráva četnické stanice v O. sice uvádí, že oba obžalovaní žijí ve společné domácnosti a na stravu připlácejí, při čemž však závěr této zprávy zřetelně ukazuje na spornost pojmu společné domácnosti, který jest četnickou stanicí pojmán zřejmě jinak, než jak shora učinil soud.

Otec pak nemůže živiti 43letého syna, má dosti s mladším.

Výslechem svědka F. V. zjistil pak soud, že obžalovaný K. L. a výslechem K. T., že obžalovaný R. L. byli řádnými členy odborové organizace a měli ve smyslu zák. č. 267/21 Sb. z. a n. a stanov těchto odborových organizací nárok na podporu v nezaměstnanosti, a tudíž i nárok na státní příplatek.

Vzhledem k tomu, že soud pak jest toho názoru, že oba nedsdílejí společnou domácnost, byl dvojnásobný státní příplatek zcela správně jim vyplácen a není tudíž po stránce subjektivní, a tím méně, zvl. ke složitosti pojmů a ustanovení citovaných, které byly v letošním roce novým ustanovením zvl. zjednodušeny, po stránce subjektivní.*)

*) Srovnej k výkladu pojmu »společná domácnost« ve sm. § 7 zák. č. 267/21 Sb. z. a n. Tayerle-Hlaváček »Přechodná úprava státního příplatku« (1933), str. 117, dále výnos ministerstva sociální péče z 3. XII. 1933, č. j. E 3200-1/12 (v tomto časopise, roč. XII./1933, str. 162) a jeho kritiku v čl. J. Hlaváčka »Výkladací pravidla k vládnímu nařízení o přechodné úpravě státního příplatku« v tomto časop., roč. XII./1933, str. 151.

Poznámky.

Lhůty k podání a k opravě kandidátní listiny pro volbu závodního výboru.

Pro podání kandidátní listiny pro volbu závodního výboru jest v § 9, odst. 1. volebního řádu (vl. nař. č. 2/1922 Sb. z. a n.) stanovena lhůta 10 dnů pro vyhlášení volby. Jde o lhůtu veřejného práva a neplatí o jejím počítání předpisy o lhůtách soukromého práva, tedy ani hmotné právních, ani procesně právních. Ale nemají zde také místa předpisy správního řádu (§ 36 vl. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.), ježto nejde o řízení, které by prováděly úřady vyjmenované v § 1 správního řádu (čl. X. zák. o organizaci politické správy č. 125/1927 Sb. z. a n.). Přicházejí v úvahu tedy pouze zvláštní ustanovení volebního řádu č. 2/22 Sb. z. a n. Lhůta počíná běžeti »po vyhlášení volby«, t. j. po vyvěšení volební vyhlášky volebním výborem způsobem stanoveným v § 7 volebního řádu. Jde o lhůtu stanovenou podle dnů. Nepočítá se zbytek dne, ve kterém byla vyvěšena volební vyhláška, a prvním dnem lhůty jest den následující po vyvěšení volební vyhlášky. (Tím ovšem není řečeno, že by kandidátní listina nemohla býti podána již téhož dne, co byla vyhláška vyvěšena, ježto vol. řád v § 9, odst. 1, stanoví výslovně jen konec lhůty). Posledním dnem lhůty jest desátý den a lhůta končí uplynutím tohoto dne, t. j. o 24. hodině. Volební řád záv. výborů nemá zvláště stanovenu hodinu, kterou lhůta k podávání kandidátních listin končí, jako je tomu ve volebním řádu do obcí (§ 20), zemských a okresních zastupitelstev (§ 20, § 66), a nezbyvá proto než míti za to, že při volbě závodního výboru lhůta končí uplynutím celého posledního dne. Je třeba připomenouti, že vzhledem k nedostatku zvláštního předpisu počátek a běh lhůty nestaví se nedělemi nebo státně uznanými svátky a památnými dny; případně-li poslední den lhůty na neděli (státem uznaný svátek, památný den), končí lhůta tímto dnem a nikoli snad teprve nejbližším dnem všedním. Také poštovní doprava nemá zde vlivu, takže se lhůta o dny poštovní dopravy neprodlužuje.

Jestliže volební výbor vyzval zástupce návrhu, aby kandidátní listinu opravil, stanoví k tomu lhůtu 24 hodin. Tato lhůta stanovená podle hodin musí býti počítána a momenta ad momentum, t. j. od hodiny, ve které volební výbor vyzval zástupce návrhu. Počíná proto tato lhůta běžeti hodinou doručení sdělení tohoto vyzvání zástupci návrhu a počítá se podle hodin, takže končí dvacátou čtvrtou hodinou. Také o této lhůtě platí, že na počátek, běh a skončení nemá vlivu ani okolnost, že padne na neděli (státem uznaný svátek, památný den), ani doba poštovní dopravy. Frant. Lebduška.

Zánik závodního výboru pro změnu správy závodu.

V konkrétním případě správa zemského kamenolomu propustila člena závodního výboru, aniž byl předem dán souhlas rozhodčí komise. Rozhodčí komise v H. zamítla nálezelem z 1. srpna 1936, Rk 4/33 stížnost, kterou se závodní výbor domáhal toho, aby propuštění člena bylo uznáno jako nezákonné. Výrok jest odůvodněn takto:

»Jest nesporně mezi stranami, že správa zemského kamenolomu dne 29. července 1933 propustila člena závodního výboru, totiž předsedu jeho pana F. D., aniž by si k tomu propuštění předem

vyžádala souhlasu rozhodčí komise podle § 22 zák. z 12. srpna 1921, číslo 330 Sbírky zákonů a nařízení. Jest nesporně, že správa zemského kamenolomu přešla dne 15. června 1933 na zemskou donucovací pracovnu, že do té doby, než správa přešla na donucovací pracovnu, se vedly účty o provozu zemského kamenolomu jako dílčí rozpočet v celkovém rozpočtu země Moravskoslezské, po odevzdání vedení kamenolomu zemské donucovací pracovně účtuje se provoz kamenolomu v rámci rozpočtu zemské donucovací pracovny, který jako celek jest dílčím rozpočtem v rozpočtu země Moravskoslezské.

Podle § 1 zák. o závodních výborech jest závodem ve smyslu tohoto zákona každá jednotka hospodářská, která se liší správou nebo účtováním od správy nebo účtování jiných hospodářských jednotek téhož podnikatele.

Podle hořejšího jest tedy rozlišovati závody se zvláštní správou nebo zvláštním účtováním, i když zůstává týž podnikatel, v tom případě tedy země Moravskoslezská.

Závodní výbor, jehož předsedou byl pan F. D., byl zřízen pro zemský kamenolom před 15. červnem 1933, kdy tento kamenolom přešel do správy zemské donucovací pracovny v B. Zemská donucovací pracovna dosud správu zemského kamenolomu vede a v době propuštění pana F. D., t. j. 29. července 1933, vedla správu již přes měsíc. Proto závodní výbor zřízený před přejitím správy kamenolomu na zemskou donucovací pracovnu v B., tedy ve správu novou a podle § 1, odst. 2 cit. zák., tedy na závod nový, nemůže býti považován za závodní výbor této nové správy a tedy nového podniku a jest za to míti, že tento závodní výbor podle § 25, lit. b), cit. zákona, byl zrušen, jakmile minul jeden měsíc po převzetí správy zemskou donucovací pracovnou v B., tedy 16. července 1933, tudíž před 29. červencem 1933, kdy F. D. byl propuštěn. V ten den nebyl již pan F. D. členem závodního výboru, poněvadž tento závodní výbor byl zrušen, a proto nebylo třeba, aby rozhodčí komise vyslovila souhlas s jeho propuštěním.«

Rozhodčí komise v tomto nálezu vychází ze zjištění, že ke dni 15. června 1933 závod zemský kamenolom, který dosud byl ve správě zemské, přešel do správy zemské donucovací pracovny, při čemž účty, které dosud byly vedeny jako dílčí rozpočet v celkovém rozpočtu země, staly se součástí rozpočtu zemské donucovací pracovny, který jako celek jest dílčím rozpočtem v rozpočtu země. Vycházejíc z tohoto zjištění rozhodčí komise má za to, že přes tuto změnu zůstává týž podnikatel (země), že však změnila se správa a tuto změnu správy hodnotí tak, že v ní spatřuje zánik závodu, který existoval do 15. června 1933, a vznik závodu nového. Proto jakmile podle názoru rozhodčí komise uplynul 1 měsíc po dni 15. června 1933, zanikl — t. j. dnem 16. července 1933 — závodní výbor.

Jde o posouzení, zda předmětný náleze rozhodčí komise vyhovuje po stránce právního posouzení.

V daném případě nejedná se o změnu v osobě podnikatelově vzhledem k zjištění, obsaženému v důvodech nálezu. Než i kdyby ve skutečnosti šlo o změnu v osobě podnikatelově, neměla by tato okolnost sama o sobě významu pro existenci závodního výboru, ježto, jak stále nejv. správ. soud vykládá, závod ve smyslu zákona o závodních výborech jest hospodářským objektem, nikoliv subjektem, takže změna v osobě podni-

katelově sama o sobě nemá vliv na existenci závodů ani závodního výboru. V nálezu Boh. A 3804/24 nejv. spr. soud výslovně uvádí, že »změní-li se nebo zanikne-li subjekt na tomto celku hospodařící, nezaniká ještě nutně závod sám, nýbrž může existovati dále, stane-li se majitelem jeho podnikatel jiný. Proto přejde-li továrna, v níž jest závodní výbor, singulární nebo univerzální sukcesí na jiného podnikatele, nezrušuje se tím závodní výbor, nýbrž může pokračovati ve své činnosti i za nového majitele závodu.«

Dále uvádí: »Je pravda, že v zákoně činí se rozdíl mezi závodem a podnikem, a že týž podnik může mít několik závodů. Z toho však neplyne závěr, který činí stížnost, neboť nelze přehlížeti, že závod jest organizovanou hospodářskou jednotkou sám pro sebe, a že existence této jednotky není s určitým podnikem více takových jednotek obsahujícím spjata do té míry, že by vyloučení její z dosavadního podniku a přičlenění k podniku jinému mělo za následek její zánik. Naopak, závod může jako hospodářská jednotka v objektivním smyslu pokračovati ve své existenci i tehdy, když se stane jednou ze složek podniku jiného.«

Předmětný nálezn vidí však zánik dosavadního závodu v tom, že se změnila správa. Než tato okolnost nemusí vždy znamenati zánik závodu dosavadního a vznik nového. O zániku závodu se zřetelem ke správě bylo by s hlediska zákona o závodních výborech možno mluvit jedině tenkrát, když by zanikly podmínky, které činí nějaký hospodářsko-technický celek závodem ve smyslu zákona o závodních výborech. Jestliže podle předmětného nálezu změna nastala ve správě, mohlo by se jednat jedině o to, že dnem 15. června 1933 změnila se správa závodu natolik, že závod přestal se lišit správou od jiných hospodářských jednotek téhož podnikatele. Skutková zjištění, která jsou však v důvodech nálezu obsažená, nemohou opodstatniti názor, že by šlo o zánik odlišnosti správy. Právní názor předmětného nálezu, že změnou správy vždy dojde k zániku závodního výboru ve smyslu zákona o závodních výborech, nevyhovuje.

Dospíváme tím k závěru, že změna správy závodu sice nevylučuje možnost zániku »samostatného závodu« ve smyslu § 1 zákona o závodních výborech a v důsledku toho i zánik závodního výboru podle § 25, písm. a) zák. o záv. výb., že však změna správy může mít tento následek jen tehdy, je-li toho druhu, že novou správou není již závod odlišným od správy jiných hospodářských jednotek téhož podnikatele.

Dr. Josef Pokorný.

Zpětná působnost § 4 vl. nař. č. 89/135

Sb. z. a n.

Stanovisko dr. K. Moulise (»Zpětná účinnost § 4 vl. nař. č. 89/1935 o nevyučitelnosti hromadných smluv« v tomto časop. str. 70—71 a 94—96), že toto ustanovení má t. zv. nepravé zpětné působení, t. j., že zákaz zkrácení mzdových nároků zaměstnancových jednotlivou smlouvou vztahuje se i na individuální smlouvy uzavřené přede dnem, kdy nař. č. 89/1935 nabylo účinnosti (30. dubnem 1935), sdílí dr. Josef Budník, státní zástupce, v článku »Příspěvek k výkladu vládní nařízení č. 108/1936 Sb. z. a n., kterým se prodlužuje platnost hromadných smluv pracovních«, který byl uveřejněn v časopise »Soudcovské listy« (roč. XVII., č. 7) na str. 185—192. Po-

dle autora závisí odpověď na otázku, zda jest předpisu § 4 přiznati zpětnou účinnost, od toho, »zda jest ustanovením vydaným ze zvláště závažných důvodů v zájmu veřejného pořádku a dobrých mravů« a autor odpovídá k této otázce kladně. O rozhodnutí nejvyššího soudu z 27. II. 1936, Rv II 951/35 (v »Pracovním právu« č. 2035) na základě provedené kritiky uvádí: »Judikát není v souladu s naukou, ani s dřívější judikaturou nejvyššího soudu, pokud vyžaduje, aby zpětná účinnost nového předpisu byla stanovena výslovně. Není dosti jasno, proč se proti zpětné účinnosti § 4 vlád. nař. argumentuje »povahou zákazu« (slovní výklad) a účelem, jež vlád. nař. sledovalo (logický výklad)«. Pojednání dr. J. Budníka, které se zabývá systematicky výkladem vládních nařízení o prodloužení platnosti hromadných smluv pracovních, zaznamenáváme jako doklad kritiky, kterou vyvolalo cit. rozhodnutí nejvyššího soudu. Domníváme se, že nejvyšší soud v další judikatuře nemůže přejít argumentaci této kritiky, která má pro sebe tak vážné důvody.

Změna v soudní organizaci.

Vládním nařízením ze dne 3. července 1936, č. 185 Sb. z. a n., byl s účinností od 8. října 1936 vyloučen obvod okresního soudu v Turčanském Svatém Martině z obvodu krajského soudu v Báňské Bystrici (kam až dosud náležel) a byl připojen do obvodu krajského soudu v Ružomberku. Proto počínajíc 8. říjnem 1936 o odvoláních z rozsudků oddělení pro spory pracovní u okresního soudu v Turčanském Svatém Martině rozhoduje krajský soud v Ružomberku (a nikoli jako dosud v Báňské Bystrici).

Časopisy.

Právnik (roč. 75, seš. 5) Ant. Hartmann: »Několik poznámek k zákonu o jízdě motorovými vozidly«.

Právní obzor (roč. XIX., čís. 13) dr. Lad. Jakobovič »O niektorých súkromoprávných nárokoch odvodených z verejnoprávného pomeru sociálneho poistenia«.

Soudcovské listy (roč. XVII., č. 7—8). Dr. Josef Budník »Příspěvek k výkladu vládní nařízení č. 108/1936 Sb. z. a n., kterým se prodlužuje platnost hromadných smluv pracovních«. — Dr. Ervín Riedel »Zákonitá priorita daní a sociálně pojišťovacích příspěvků při nucené správě«.

Soutěž a tvorba (roč. IX., č. 7—8). Prof. dr. Hermann Isay »Nový německý patentní zákon«.

Richterzeitung (roč. XVIII., č. 8). Dr. Dittreich »Das Berufungsverfahren in Arbeitssachen mit dem Werte von über 300 Kč«. — Dr. Alois Hanika »Zur Frage der Exekutionsaufschübe für Landwirte und Arbeitslose«.

Juristenzeitung (roč. XVII., č. 16). Ed. Prochaska »Das neue Gerichtsentlastungsgesetz Slg. 161/36«.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu „Odborové sdružení československé“ Kč 12.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ Kč 18.—, nebo doplatek úměrný zvýšenému rozsahu. — Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hybernská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII.-1927. Podací úřad Praha 25.